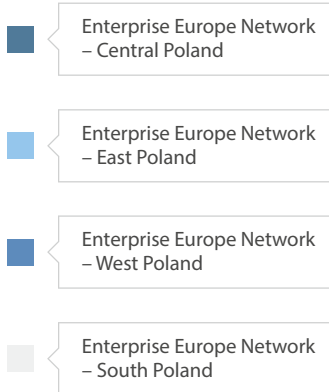
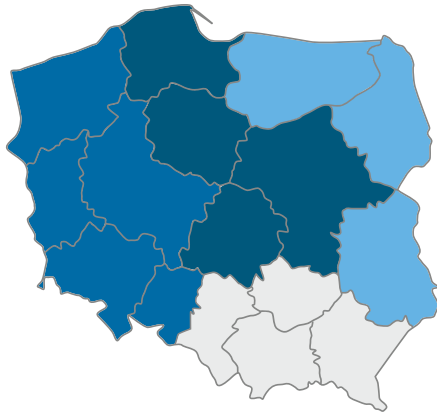

**PROSTA SPÓŁKA AKCYJNA.
NOWA FORMA PRAWNA
PRZEZNACZONA DLA STARTUPÓW**

DYREKTYWA DRUGIEJ SZANSY

**ZWROT TOWARU,
KTÓRY NIE BYŁ PRZEDMIOTEM
UMOWY SPRZEDAŻY**

Konsorcja realizujące projekt Enterprise Europe Network w Polsce

Konsorcjum: Enterprise Europe Network-Central Poland

Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości

ul. Pańska 81/83, 00-834 Warszawa
tel. (22) 432 71 02
www.een.org.pl

Institut Mechanizacji Budownictwa i Górnictwa Skalnego

ul. Racjonalizacji 6/8, 02-673 Warszawa
tel. (22) 847 53 68
www.een-centralpoland.eu

Fundacja Rozwoju Przedsiębiorczości

ul. Piotrkowska 86, 90-103 Łódź
tel. (42) 630 36 67
www.frp.lodz.pl

Stowarzyszenie „Wolna Przedsiębiorczość”

ul. Piekarnicza 12A
80-126 Gdańsk
tel. 58 350 51 40
www.een.pomorskie.pl

Toruńska Agencja Rozwoju Regionalnego SA

ul. Włocławska 167, 87-100 Toruń
tel. (56) 699 54 80-83
www.een.tarr.org.pl

Uniwersytet Warszawski DELab

ul. Dobra 56/66, 00-312 Warszawa
tel. (22) 55 27 606
www.delab.uw.edu.pl/een/

Konsorcjum: Enterprise Europe Network-East Poland

Podlaska Fundacja Rozwoju Regionalnego

ul. Starobojarska 15, 15-073 Białystok
tel. (85) 740 86 83
www.pfrr.pl, www.een-polskawschodnia.pl
www.een.pfrr.pl

Centrum Innowacji i Transferu Technologii, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie

ul. Prawocheńskiego 9, 10-720 Olsztyn
tel. (89) 523 39 00
www.uwm.edu.pl, www.een-polskawschodnia.pl
www.uwm.edu.pl/een

Warmińsko-Mazurska Agencja Rozwoju Regionalnego SA w Olsztynie

ul. Jagiellońska 91a, 10-356 Olsztyn
tel. (89) 512 24 05
www.een.wmarr.olsztyn.pl,
www.een-polskawschodnia.pl

Centrum Innowacji i Transferu Technologii Politechniki Lubelskiej

ul. Nadbystrzycka 38H, 20-618 Lublin
tel. (81) 538 42 70
<http://lctt.pollub.pl>,
www.een-polskawschodnia.pl,
www.citt.pollub.pl

Lubelska Fundacja Rozwoju

Rynek 7, 20-111 Lublin
tel. (81) 528 53 11-12-31
www.lfr.lublin.pl,
www.een-polskawschodnia.pl

Park Naukowo-Technologiczny Polska Wschód w Suwałkach Sp. z o.o.

ul. Innowacyjna 1, 16-400 Suwałki
tel. (87) 564 22 24-25
www.park.suwalki.pl,
www.een-polskawschodnia.pl

Konsorcjum: Enterprise Europe Network-South Poland

Centrum Transferu Technologii, Politechnika Krakowska

ul. Warszawska 24, 31-155 Kraków
tel. (12) 628 28 45
www.transfer.edu.pl

Izba Przemysłowo-Handlowa w Krakowie

ul. Floriańska 3, 31-019 Kraków
tel. (12) 428 92 55
www.iph.krakow.pl

Górnośląska Agencja Przedsiębiorczości i Rozwoju sp. z o.o.

ul. Wincentego Pola 16, 44-100 Gliwice
tel. (32) 339 31 10
www.gapr.pl

Fundusz Górnośląski S.A. Oddział w Katowicach

ul. Powstańców 17, 40-039 Katowice
tel. 32 72 85 828
www.enterprise.fgsa.pl

Świętokrzyskie Centrum Innowacji i Transferu Technologii Sp. z o.o.

ul. Studencka 1, 25-323 Kielce
tel. (41) 343 29 10
www.it.kielce.pl

Staropolska Izba Przemysłowo-Handlowa

ul. Sienkiewicza 53, 25-002 Kielce
tel. (41) 368 02 78
www.siph.com.pl

Rzeszowska Agencja Rozwoju Regionalnego SA

ul. Szopena 51, 35-959 Rzeszów
tel. (17) 867 62 34
www.rarr.rzeszow.pl

Stowarzyszenie Grupy Przedsiębiorców Przemysłu Lotniczego Dolina Lotnicza

ul. Szopena 51, 35-959 Rzeszów
tel. (17) 850 19 35
www.dolinalotnicza.pl

Wyższa Szkoła Informatyki i Zarządzania

ul. mjr. H. Sucharskiego 2, 35-225 Rzeszów
tel. (17) 852 49 75
www.een.wsisz.pl

Konsorcjum: Enterprise Europe Network-West Poland

Wrocławskie Centrum Transferu Technologii, Politechnika Wrocławska

ul. Smoluchowskiego 48, 50-372 Wrocław
tel. (71) 320 33 18
www.wctt.pwr.edu.pl

Poznański Park Naukowo-Technologiczny Fundacji Uniwersytetu

im. Adama Mickiewicza
ul. Rubież 46, 61-612 Poznań
tel. (+48) 61 827 97 46
www.ppnt.poznan.pl

Agencja Rozwoju Regionalnego SA w Koninie

ul. Zakładowa 4, 62-510 Konin
tel. (+48) 63 245 30 95
www.arrkonin.org.pl

Centrum Przedsiębiorczości i Transferu Technologii Uniwersytetu Zielonogórskiego

ul. Syrkiewicza 6, 66-002 Nowy Kiszewice
tel. (+48) 504 070 281
www.cptt.uz.zgora.pl

Fundacja Kaliski Inkubator Przedsiębiorczości

ul. Częstochowska 25, 62-800 Kalisz
tel. (+48) 62 765 60 58
www.kip.kalisz.pl

Dolnośląska Agencja Rozwoju Regionalnego SA

ul. Szczawieńska 2, 58-310 Szczawno-Zdrój
tel. (+48) 74 648 04 50
www.darr.pl

Stowarzyszenie „Promocja Przedsiębiorczości” w Opolu

ul. Damrota 4, 45-064 Opole
tel. (+48) 77 456 56 00
www.een.opole.pl

Regionalne Centrum Innowacji i Transferu Technologii

ul. Jagiellońska 20-21, 70-363 Szczecin
tel. (+48) 91 449 41 09
www.innowacje.zut.edu.pl

Zachodniopomorskie Stowarzyszenie Rozwoju Gospodarczego – Szczecińskie Centrum Przedsiębiorczości

ul. Kolumba 86, 70-035 Szczecin
tel. (+48) 91 433 02 20
www.zsrg.szczecin.pl/een/

Drodzy Czytelnicy,

pół roku temu zaczął funkcjonować pierwszy w Polsce Sąd Arbitrażowy Online (*Online Arbitration Court*, OAC). Ten fakt warto zauważyć między innymi dlatego, że – według danych Ministerstwa Sprawiedliwości – połowa przedsiębiorców w Polsce w ogóle nie wie, czym jest arbitraż. Nie jest to dobra wiadomość, gdyż jest on realną alternatywą dla sądownictwa powszechnego i niemal każda sprawa gospodarcza oraz większość spraw cywilnych może zostać rozstrzygnięta właśnie przez OAC. Warto zatem rozważyć możliwość dochodzenia swoich roszczeń przed tym sądem, gdyż postępowanie w nim jest proste i przejrzyste, sprawa w całości toczy się online, a wyrok jest prawnie wiążący. OAC i inne sądy arbitrażowe wydają się być bardzo istotną zmianą dla przedsiębiorców również dlatego, że wiążący wyrok zapada w nich średnio 20 razy szybciej niż w sądzie powszechnym. Więcej o tym rozwiązaniu piszemy w artykule pt. „Sąd Arbitrażowy Online (OAC). Nowy standard w polskim sądownictwie gospodarczym”.

Polecamy również tekst dotyczący prostej spółki akcyjnej, która, w zamyśle pomysłodawców, ma sprzyjać zakładaniu startupów w Polsce i przyczynić się do dalszego rozwoju polskiej gospodarki.

Zapraszamy także do zapoznania się z najnowszymi ofertami współpracy zagranicznej pochodzącymi z bazy POD (*Partnership Opportunities Database*), prowadzonej przez Komisję Europejską i udostępnianej ośrodkom Enterprise Europe Network.

Z wyrazami szacunku
zespół redakcyjny
Biuletynu Euro Info

Redakcja nie zwraca materiałów niezamówionych oraz zastrzega sobie prawo do ich zmiany i redagowania. Uwagi i komentarze prosimy kierować na adres: biuletyn_ei@parp.gov.pl.

Wszystkie teksty zawarte w Biuletynie Euro Info mogą być przedrukowane wyłącznie po uzyskaniu zgody redakcji. Zainteresowanych prenumeratą prosimy o kontakt z najbliższym ośrodkiem Enterprise Europe Network.

Biuletyn Euro Info, wydawany przez ośrodek Enterprise Europe Network przy Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości, jest współfinansowany przez Komisję Europejską ze środków pochodzących z programu COSME na lata 2014–2020 oraz przez Ministerstwo Przedsiębiorczości i Technologii w ramach programu pn. „Udział Polski w programie na rzecz konkurencyjności przedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw (COSME) oraz w instrumentach finansowych programów UE wspierających konkurencyjność przedsiębiorstw w latach 2015–2021”.

Komisja Europejska lub osoby występujące w jej imieniu nie są odpowiedzialne za informacje przedstawione w publikacji. Poglądy wyrażone w publikacji są poglądami Autorów i nie muszą pokrywać się z działaniami Komisji Europejskiej.

Spis treści

- 4 | Akademia PARP
Nie do podrobienia
- 6 | Arbitraż gospodarczy
Sąd Arbitrażowy Online (OAC)
- 11 | Działalność gospodarcza
Prosta spółka akcyjna
- 15 | Handel elektroniczny
Zwrot towaru, który nie był przedmiotem umowy sprzedaży
- 18 | Brexit
Działalność przedsiębiorców w cieniu brexitu, część II
- 23 | Restrukturyzacja
Przedsiębiorca w obliczu nowej Dyrektywy UE o restrukturyzacji i upadłości
- 26 | Podatki
Raportowanie schematów podatkowych w Polsce
- 30 | Aktualności
- 31 | Oferty współpracy

Redaktor naczelny: Paweł Sikorski
Zespół: Aleksandra Wolska, Agata Kudelska, Eryk Rutkowski
Korekta: Pracownia C&C Sp. z o.o.
Adres redakcji: Enterprise Europe Network przy PARP
ul. Pańska 81/83, 00-834 Warszawa
Telefon: 22 432 71 02

Skład, druk i dystrybucja: Pracownia C&C Sp. z o.o.
www.ccp.com.pl
Zdjęcia: Photogenica
Nakład: 1400 egz.

Nie do podrobienia

Czyli o inteligentnych opakowaniach

Eryk Rutkowski

Warszawski startup Talkin' Things dostarcza globalnym koncernom rozwiązania, które sprawiają, że opakowania ich produktów stają się inteligentne – zapobiegają podrabianiu, pozwalają śledzić produkt od fabryki aż do półki w sklepie, wchodzą w interakcję z klientem końcowym oraz stają się nośnikiem treści. Przede wszystkim zaś dostarczają producentom bezcennych informacji o rynku.

– Można powiedzieć, że to, czym się zajmujemy, to digitalizacja produktów FMCG (dobra szybko zbywalne). Wpisuje się to w ideę IoT (*Internet of Things* – internetu rzeczy), czyli rzeczy podłączonych do sieci, które mogą komunikować się zarówno między sobą, jak i z użytkownikiem, np. za pośrednictwem aplikacji mobilnej lub przeglądarki internetowej – wyjaśnia Maciej Kiryłło, New Business Director w Talkin' Things, który dołączył do firmy ponad trzy lata temu. Wcześniej przez wiele lat współzarządzał DDB, jedną z największych agencji marketingowych w kraju. Był też dyrektorem marketingu w HBO na Europę Środkową i Wschodnią oraz członkiem zarządu Cyfry+. Zaangażował się w pracę w startupie, ponieważ wierzy w jego potencjał i w to, że tworzone przez niego rozwiązania znajdują uznanie u globalnych marek – obecnie jest ono testowane m.in. przez takich gigantów jak ExxonMobil, L'Oréal, GlaxoSmithKline czy Nestle.

Klientami Talkin' Things są głównie firmy z branży FMCG oraz firmy farmaceutyczne, których produkty są chętnie podrabiane przez oszustów. To jedyna obecnie technologia wykorzystywana w *smart packaging*, która może być stosowana przez wiele departamentów przedsiębiorstwa – dział przeciwdziałający podrabianiu, dział logistyki oraz dział marketingu. Wielowymiarowość i kompleksowość rozwiązania sprawiają, że z jego funkcjonalności mogą korzystać wszystkie ogniwa w łańcuchu dostaw.

– Zazwyczaj jest tak, że przedsiębiorstwa wykorzystują różne technologie

do różnych potrzeb. W przypadku Talkin' Things mogą wykorzystać jedną technologię do różnych celów – mówi Maciej Kiryłło. Podstawową funkcjonalnością oferowanych przez firmę rozwiązań jest tzw. *brand protection*, czyli elektroniczna ochrona przed podrabianiem produktów.

– Uzupełnianie podrabianą zawartością pustych oryginalnych opakowań po lekach jest na przykład w niektórych państwach azjatyckich powszechnym procederem – tłumaczy dyrektor. Między innymi dzięki tak „pomysłowym” rozwiązaniom oszustów koncerny tracą w skali roku miliony dolarów. Nic więc dziwnego, że producenci są otwarci na technologie, które temu zapobiegają lub w znaczącym stopniu ograniczają.

W jaki sposób to działa? Opakowania wyposażone są w tag NFC (niewielka etykieta wykorzystująca do komunikacji standard technologii *Near Field Communication*), w którym znajduje się chip, antena, czujniki (np. temperatury) oraz wiązka – jej przerwanie jest jednoznaczne z otwarciem produktu. Aby zapobiec przelewaniu podrabianych olejów silników do oryginalnych opakowań, Talkin' Things opracowało specjalną nakrętkę z wiązką, która podczas odkręcania pęka i produkt zostaje zarejestrowany w systemie jako otworzony, co uniemożliwia ponowne wykorzystanie opakowania do sprzedaży – jest to pierwsza tego typu nakrętka na świecie. Dzięki takiemu rozwiązaniu konsultanci handlowi odpowiedzialni za punkty sprzedaży mogą sprawdzić, czy asortyment znajdujący się w ich sieci dystrybucji jest oryginalny.

Opakowanie „ożywia” produkt

Oprócz ochrony przed podrabianiem, rozwiązania oferowane przez Talkin' Things umożliwiają producentom śledzenie

fizycznego położenia produktów, co pozwala mieć pełną kontrolę nad przepływem i dystrybucją towarów. Obszarów zastosowania jest jednak więcej. Kolejnym z nich jest marketing i promocja. Dzięki sprzężeniu NFC z technologią AR (*Augmented Reality* – rozszerzona rzeczywistość), użytkownik końcowy może wchodzić w interakcję z produktem. Wystarczy skierować kamerę smartfona na przedmiot z inteligentną etykietą, a jej elementy graficzne „ożyją” w aplikacji i zaczną z nami rozmawiać. Aplikacja, bazując na rozwiązaniach sztucznej inteligencji, potrafi rozpoznać, czy twarz konsumenta jest wesoła, czy smutna i w zależności od tego wybiera dalszy scenariusz rozmowy.

– Jeszcze niedawno komunikacja marketingowa wyglądała w ten sposób, że konsument otrzymywał jednokierunkową informację o produkcie z telewizji i radia. Potem wszedł marketing cyfrowy. Teraz nadchodzi era, kiedy to same produkty są nośnikiem marketingowym, do tego interaktywnym – wyjaśnia Maciej Kiryłło.

Wspomniane rozwiązanie powiadamiające o otwarciu opakowania można zastosować również do innych celów marketingowych, przede wszystkim do tworzenia programów lojalnościowych, w których to marka bezpośrednio nagradza konsumenta – obecnie segment ten jest domeną dużych graczy z branży retail.

– Możemy też użyć technologii do tego, by informowała konsumentów, czy w danym produkcie nie ma np. alergenów, na które są uczuleni – mówi New Business Director. Aplikacja poinformuje również o tym, że zbliża się termin przydatności do użycia danego produktu i trzeba go wycofać z obrotu – każdy z tagów jest unikalny dla opakowania konkretnego produktu, stąd wiadomo, w którym sklepie znajduje się przeterminowany towar. W przypadku rozwiązania stworzonego dla ExxonMobil, aplikacja pomaga dobrać użytkownikom odpowiedni olej silnikowy.

Sercem całego systemu jest *Data Management Dashboard* – interfejs do zarządzania informacjami pochodzącymi zarówno z tagów, jak i prezentowanych przez tagi. – Wystarczy parę kliknięć, żeby zmienić informacje wyświetlane o produkcie czy przedłużyć promocję. To naprawdę świetne narzędzie marketingowe – wyjaśnia Maciej Kiryłło. Na ekranie wyświetlają się m.in. takie informacje, jak ilość stanów magazynowych oraz z jakich urządzeń i w jakich lokalizacjach produkty zostały zeskanowane przez klientów. – Wszystko to odbywa się w czasie rzeczywistym – dodaje. Wyświetlane na produkcie informacje można też personalizować w zależności od lokalizacji. Na przykład produkt danej marki wspierającej ligę NFL w mieście X będzie wyświetlał informacje o klubie z miasta X, a nie miasta Y.

Dzięki narzędziu dyrektorzy marketingu mogą dokonywać segmentacji klientów ze względu na wiek, płeć i inne zmienne, które różnicują wyświetlany content. – Różni ludzie, skanując ten sam produkt, zobaczą zupełnie inne informacje – tłumaczy.

Współpraca z gigantami dzięki gigantom

Firma ma podpisane umowy z trójką największych dostawców opakowań na świecie – Multi-Color Corporation (etykiety), Closure System International (nakrętki) oraz Westrock (kartony). Producenci opakowań proponują swoim klientom, którymi są marki o zasięgu globalnym, implementację rozwiązań oferowanych przez polski startup. Dzięki temu same także uzyskują globalny charakter.

– Jesteśmy przez nich umawiani na spotkania z największymi markami na świecie – mówi Maciej Kiryłło. Dyrektor Polskiego oddziału MCC przeczytał o Talkin' Things, gdy został on wybrany start upem roku 2014. Dojrzał w nich na tyle duży potencjał, że rozpropagował pomysły warszawskiego startupu w strukturach swojej firmy na szczeblu międzynarodowym, gdzie spotkały się z uznaniem.

Dzięki zastosowaniu takich technologii producenci opakowań mają większe szanse na wygrywanie przetargów lub wyciągnięcie klientów od konkurencji,

ponieważ dostarczają swoim partnerom całe spektrum nowych narzędzi. Ci z kolei mogą je wykorzystać do komunikacji z klientem końcowym, wspomagając w ten sposób *brand experience*.

Inteligentne opakowania opracowane wspólnie z Talkin' Things testowane są w Stanach Zjednoczonych, Australii, Wielkiej Brytanii oraz Francji. Z kolei rozwiązania *Augmented Reality* oferowane przez warszawski startup obecne są na rynkach Europy Wschodniej oraz Kazachstanu.

Siła polskiej firmy tkwi w elastyczności oraz kompleksowości oferowanych rozwiązań, która obejmuje wszystkie etapy implementacji. – Jako jedyna firma na świecie oferujemy pełne wdrożenie, od początku do końca – mówi Maciej Kiryłło. Talkin' Things projektuje tagi oraz przygotowuje software i back-end. Oprócz tego udostępnia klientowi tzw. *software development kit*, jeśli ten chce stworzyć aplikację własnymi zasobami.

Każde z wdrożeń jest „szyte na miarę” pod konkretną firmę. – Do tego stopnia, że produkujemy nawet *content* reklamowy dla naszych klientów, oferując połączenie NFC z *Augmented Reality*. Wystarczy zbliżyć telefon do etykiety z *tagiem*, a uruchomi on treści na aplikacji – dodaje. Przykładem takiego „krojenia na miarę” było stworzenie najmniejszego taga tamperowego, który potwierdza otwarcie produktu na świecie, dla jednej z firm farmaceutycznych.

Włodarze warszawskiego startupu dmuchają na zimne i zastrzegają opracowywane przez siebie wzory użytkowe i patenty. – Zamyka to drogę do kopiowania ich i używania przez inne podmioty, względnie nakazuje im uzyskanie licencji na korzystanie z naszych dokonań – dodaje. Firma złożyła wniosek na zastrzeżenie wzorów m.in. *Blistera* oraz *Proof of purchase* (dowód zakupu poprzez otwarcie opakowania i jednocześnie przerwanie wiązki taga).

Wiarygodni partnerzy

Startup jest w trakcie rundy pozyskiwania funduszy w ramach serii A. Do tej pory jego finansowanie pochodziło od polskich udziałowców oraz ze wsparcia unijnego. Firma, dzięki nowym zleceniom,

osiągnęła już próg rentowności. Obecnie przeprowadza mnóstwo testów oraz tworzy aplikacje z AR. Przejście przez tzw. *Proof of Concept* u klienta jest konieczne przed podjęciem decyzji o implementacji rozwiązania na szeroką skalę. Same testy trwają co najmniej kilka miesięcy – najpierw wewnętrzny, później rynkowy. Zanim jednak ruszą, trzeba jeszcze przystosować specyfikację tagów do wymagań klientów.

Talkin' Things odnosi sukcesy na rynku międzynarodowym, ale nie zapomina o polskim kliencie. – Jesteśmy obecnie na etapie podpisywania kontraktu z firmą, która działa na terenie Polski i tutaj się mieści jej siedziba na Europę. Przekonanie klientów do korzystania z tej technologii nie jest łatwym zadaniem. Musimy ich edukować i komunikować korzyści. Tak jest ze wszystkimi rozwiązaniami, których nie ma jeszcze na rynku – mówi Maciej Kiryłło. Talkin' Things udało się już jednak przebić do dużych koncernów, przez które postrzegane jest jako wiarygodny partner.

Startup jest beneficjentem programu Go to Brand, którego instytucją pośredniczącą jest Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości. Celem programu jest wsparcie promocji marek produktowych, które mają szansę stać się rozpoznawalne na rynkach zagranicznych – mikro, mali oraz średni przedsiębiorcy mogą otrzymać do 850 tys. złotych dofinansowania na udział w targach, wystawach, misjach gospodarczych i konferencjach. Talkin' Things wzięło do tej pory udział w pięciu międzynarodowych wydarzeniach branżowych dla sektora IT. Czy uczestnictwo w programie i wyjazdy na targi przynoszą korzyści? – Oczywiście. Przede wszystkim otrzymaliśmy od potencjalnych klientów kluczowe informacje i zapoznaliśmy się z ich potrzebami na różnego rodzaju rynkach. Do tej pory prowadzimy rozmowy handlowe z poznanymi tam partnerami. Kolejną ważną rzeczą jest kwestia organizacji samych targów. Dzięki obecności na nich wiemy, jak to w przyszłości zrobić już samodzielnie – mówi Urszula Milkiewicz, menedżer ds. marketingu i PR w Talkin' Things.

Eryk Rutkowski
Polska Agencja Rozwoju
Przedsiębiorczości

Sąd Arbitrażowy Online (OAC)

Nowy standard w polskim sądownictwie gospodarczym

Marta Czeladzka

12 lutego 2019 r. rozpoczął działalność Sąd Arbitrażowy Online (*Online Arbitration Court*, OAC), utworzony przy spółce Online Arbitration S.A. z siedzibą we Wrocławiu. Jego powstanie jest określane jako przełomowe wydarzenie w polskim sądownictwie i jednocześnie rewolucja dla przedsiębiorców chcących dochodzić swoich praw w drodze arbitrażu. Postępowanie przed Sądem Arbitrażowym Online jest prowadzone w całości elektronicznie, a wyrok ma zapadać w ciągu 3–5 tygodni. Ocenia się, że jest to dwadzieścia razy szybciej niż w sądzie powszechnym.

Podstawowe informacje o Sądzie Arbitrażowym Online

Sąd Arbitrażowy Online jest pierwszą tego typu instytucją w Polsce. OAC ma charakter stałego sądu polubownego, który świadczy usługi rozstrzygnięcia sporów we wszelkich sprawach nadających się pod rozstrzygnięcie przez sąd arbitrażowy, czyli o prawa majątkowe lub niemajątkowe, w których jest dopuszczalne zawarcie ugody (z wyjątkiem spraw o alimenty), rozpatrywanych przed sądami powszechnymi zarówno w procesie, jak i w postępowaniu nieprocesowym. Oznacza to, że niemal każda sprawa gospodarcza i większość spraw cywilnych może zostać rozstrzygniętych w Sądzie Arbitrażowym Online. Na podstawie wyraźnego brzmienia § 4 ust. 3 Regulaminu stałego sądu polubownego Online Arbitration Court¹ sąd ten nie jest właściwy w sporach z udziałem konsumentów w rozumieniu przepisów prawa obowiązujących na obszarze Unii Europejskiej.

OAC rozstrzyga spory zarówno pomiędzy wyłącznie polskimi przedsiębiorcami, jak i te o charakterze międzynarodowym; zarówno te dotyczące sporów

tradycyjnych, jak i transakcji internetowych. Postępowanie przed OAC może toczyć się w dowolnym języku wybranym przez strony oraz według prawa różnych państw świata, o ile tylko w OAC jest dostępny arbiter znający wybrany język i system prawny. Sam serwis internetowy sądu jest obsługiwany w języku polskim i angielskim.

Arbitrami w Sądzie Arbitrażowym Online są radcowie prawni i adwokaci – polscy oraz pochodzący z zagranicy – posiadający najwyższe kompetencje prawnicze i wieloletnie doświadczenie praktyczne. Są oni czołowymi specjalistami w swoich dziedzinach, co ma gwarantować najwyższą jakość orzeczeń wydawanych przez OAC. Jeśli przed złożeniem pozwu osoba spełniająca wymagane kryteria – np. znajomość prawa danego państwa, które jest właściwym dla danego sporu – nie znajduje się na liście arbitrów sądu, fakt ten powinien zostać zgłoszony przez powoda personelowi sądu, który dokłada starań, aby znaleźć odpowiedniego arbitra. Jeśli natomiast sytuacja taka następuje już w toku postępowania (np. w związku z ustąpieniem, wyłączeniem lub odwołaniem arbitra), sprawa ulega zawieszeniu do czasu znalezienia odpowiedniego arbitra. Jeśli jego znalezienie okazałoby się niemożliwe, sprawa zostaje umorzona.

Co do zasady sprawy przed OAC są rozstrzygane przez jednego arbitra, chyba że strony uzgodniły skład orzekający składający się z trzech arbitrów. W przeciwnym razie do zasad rządzących postępowaniem przed sądem powszechnym, gdzie strony nie mają żadnego wpływu na to, który sędzia będzie rozstrzygał ich sprawę, w Sądzie Arbitrażowym Online strony mogą wspólnie wybrać arbitra, którego darzą zaufaniem, z tym zastrzeżeniem, że arbitrzy mogą być wyznaczeni do składu orzekającego wyłącznie spośród osób wpisanych na listę arbitrów OAC, spełniających warunki konieczne do rozstrzygnięcia

danego sporu, takie jak znajomość języka postępowania oraz znajomość prawa będącego podstawą rozstrzygnięcia sporu. Strony wybierają arbitrów za pośrednictwem Serwisu OAC zgodnie z następującymi zasadami. Powód na etapie składania pozwu proponuje kandydata na arbitra przewodniczącego – w przypadku składu jednoosobowego bądź wybiera jednego arbitra bocznego oraz proponuje kandydata na arbitra przewodniczącego – w przypadku składu trzyosobowego. Pozwany na etapie odpowiedzi na pozew bądź akceptuje lub odrzuca kandydata na arbitra przewodniczącego – w przypadku składu jednoosobowego, bądź wybiera jednego arbitra bocznego oraz akceptuje lub odrzuca kandydata na arbitra przewodniczącego – w przypadku składu trzyosobowego. W przypadku gdy pozwany odrzuca kandydata na arbitra przewodniczącego wskazanego przez powoda, arbiter przewodniczący zostaje wylosowany spośród pozostałych osób wpisanych na listę arbitrów i spełniających warunki konieczne do rozstrzygnięcia w danej sprawie.

Wyrok Sądu Arbitrażowego Online – podobnie jak wyrok każdego innego sądu arbitrażowego – ma moc prawną równą wyrokom sądów powszechnych. W przypadku jeśli strona przegrywająca sprawę się do niego nie zastosuje, wyrok sądu arbitrażowego należy skierować do egzekucji komorniczej, uzyskując najpierw klauzulę wykonalności.

Na podstawie przepisów Konwencji nowojorskiej o uznawaniu i wykonywaniu zagranicznych orzeczeń arbitrażowych z dnia 10 czerwca 1958 r. wyrok Sądu Arbitrażowego Online ma moc prawną także za granicą. Zgodnie bowiem z Artykułem III Konwencji każde z państw – sygnatariuszy uznaje orzeczenie arbitrażowe za wiążące i wykonuje je zgodnie z regułami procedury obowiązującej na obszarze, na którym dochodzi się praw z orzeczenia. Aby uzyskać uznanie

wyroku sądu arbitrażowego i jego wykonalność za granicą, wystarczy przedłożyć właściwemu organowi w państwie, w którym chce się uzyskać uznanie i wykonalność, oryginał orzeczenia lub nałożycie jego uwierzytelniony odpis oraz oryginał klauzuli arbitrażowej lub jej nałożycie uwierzytelniony odpis.

Postępowanie przed Sądem Arbitrażowym Online jest jednoinstancyjne, zaś wyrok OAC jest ostateczny. Zgodnie z postanowieniem Sądu Najwyższego z dnia 9 lipca 2008 r., wydanym w sprawie o sygn. akt V CZ 42/08, w którym SN wypowiedział się na temat charakteru postępowania arbitrażowego, fundamentalną cechą postępowania polubownego jest jego bardzo duża autonomia, wydatnie ograniczająca możliwości kontrolne sądu powszechnego. Podstawowym celem arbitrażu jest szybkość postępowania w załatwianiu sporów cywilnoprawnych, a nie tworzenie dodatkowej fazy postępowania przedsądowego. Strony decydujące się na poddanie sporu sądowi polubownemu muszą się więc liczyć z tymi uwarunkowaniami, polegającymi także na nikłej kontroli zewnętrznej wyroków sądów polubownych. Kontrola ta może dotyczyć jedynie badania kilku kwestii formalnych, takich jak to, czy był ważny zapis na arbitraż bądź czy strona miała zapewnioną możliwość obrony swoich praw.

Zasady korzystania z arbitrażu online

Sąd Arbitrażowy Online, podobnie jak każdy inny sąd arbitrażowy, może rozstrzygnąć sprawę tylko wtedy, kiedy jest właściwy do jej rozstrzygnięcia. Aby tak było, strony muszą poddać się jego jurysdykcji. Ma to miejsce przede wszystkim wówczas, gdy strony zawarły w swojej umowie tzw. zapis na sąd polubowny ze wskazaniem, że chcą, aby spory, które powstały lub mogą powstać między nimi w związku z określonym stosunkiem prawnym, były rozstrzygane przez Sąd Arbitrażowy Online. Zapis na arbitraż może mieć formę pisemną, ale także elektroniczną, bowiem przepisy prawa pozwalają na każdą formę komunikacji elektronicznej, pozwalającą utrwalić jej treść. Klauzula arbitrażowa może zostać zatem uzgodniona między stronami

w formie wymiany np. e-maili, faksów czy SMS-ów. Poza umową z kontrahentem, co jest najczęstszym przypadkiem, klauzula arbitrażowa może zostać zamieszczona także w regulaminie, w tym regulaminie świadczenia usług drogą elektroniczną, jak również w umowie lub statucie spółki.

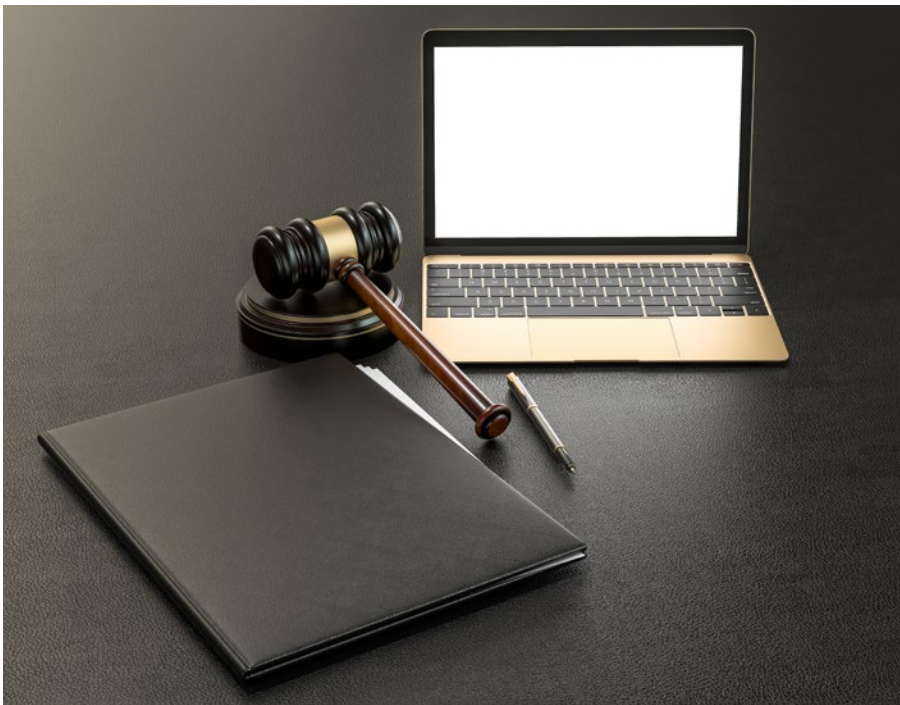
O ile warunek zawarcia przez strony umowy o poddanie sporu pod rozstrzygnięcie sądu polubownego (czy to w postaci zamieszczenia klauzuli arbitrażowej w samej umowie, czy zawarcia osobnej umowy o arbitraż na późniejszym etapie) jest typowym wymogiem, właściwym dla każdego sądu polubownego, w przypadku Sądu Arbitrażowego Online istnieje także drugi warunek konieczny do skorzystania z usług OAC. Warunkiem tym jest założenie konta w Serwisie OAC poprzez stronę internetową sądu

www.oacourt.com i otrzymanie numeru identyfikacyjnego OAC ID. Założenie konta następuje przez wypełnienie formularza dostępnego w Serwisie. Opłata rejestracyjna wynosi 25 EUR + VAT. Rejestracja w Serwisie OAC jest jednorazowa, zaś konto bezterminowe. Założyć konto mogą wyłącznie osoby niebędące konsumentami w rozumieniu przepisów prawa obowiązujących na obszarze Unii Europejskiej, co jest konsekwencją wyłączenia sporów konsumenckich spod jurysdykcji OAC decyzją spółki Online Arbitration S.A.

Poza przypadkiem zawarcia przez strony klauzuli arbitrażowej w łączącej je umowie Sąd Arbitrażowy Online może być także właściwy do rozstrzygnięcia sprawy w sytuacji, kiedy pozwany, któremu został doręczony pozew, będący w istocie propozycją poddania sporu pod

jurysdykcję OAC, wyraził za pośrednictwem Serwisu OAC zgodę na rozstrzygnięcie sporu przez ten sąd poprzez złożenie odpowiedzi na pozew za pośrednictwem Serwisu OAC. Jest to tzw. zaproszenie do arbitrażu.

Zasady postępowania przed Sądem Arbitrażowym Online

Postępowanie przed Sądem Arbitrażowym Online ma formę elektroniczną, z wykorzystaniem aplikacji internetowej OAC. Oznacza to, że jest ono prowadzone w całości online – od złożenia pozwu, przez odpowiedź na pozew, wnioski dowodowe, rozprawę aż po wydanie orzeczenia. Jedynie wyrok strony otrzymują także w formie papierowej.

Pisma i wnioski sporządza się za pomocą konta użytkownika, przez wypełnienie lub zaznaczenie właściwych pól oraz załączenie odpowiednich plików. Projekt pisma może zostać zapisany w Serwisie OAC w dowolnym momencie przed jego złożeniem. Użytkownik Serwisu OAC może wrócić do edycji zapisanego projektu w późniejszym czasie, przed upływem terminu na złożenie danego pisma. Pismo uznaje się za złożone w momencie wybrania i zatwierdzenia przez użytkownika odpowiedniego polecenia w serwisie. Pismo pozostające

w stadium projektu, które nie zostało ukończone i złożone przed upływem terminu na złożenie pisma, uznaje się za niezłożone, a projekt ulega automatycznemu skasowaniu.

Doręczenia wszelkich pism w postępowaniu przed Sądem Arbitrażowym Online dokonuje się za pośrednictwem Serwisu OAC, poprzez umieszczenie w Serwisie w sposób umożliwiający zapoznanie się z danym pismem przez jego adresata z poziomu jego konta użytkownika. O umieszczeniu pisma w Serwisie adresat jest informowany za pomocą wiadomości e-mail wysłanej na adres podany na koncie użytkownika. Przesłanie przez Serwis OAC wiadomości na adres e-mail i telefon komórkowy pozwanego podane w zapisie na OAC są równoznaczne z ich skutecznym doręczeniem i nie ma znaczenia, czy pozwany faktycznie zapoznał się treścią wiadomości. Nie ma więc możliwości, aby strona przeciwna przeciągała sprawę, powołując się na fakt, że nie została właściwie poinformowana o jej przebiegu. Arbitrzy są upoważnieni do wydania w takiej sytuacji wyroku zaocznego.

Wszczęcie postępowania przed OAC następuje przez złożenie pozwu za pośrednictwem Serwisu OAC. Pozew powinien zawierać wymagane informacje w postaci oznaczenia stron sporu oraz wartości przedmiotu sporu i jego waluty, wskazania zapisu na sąd polubowny, jeśli występuje, osoby arbitra

przewodniczącego lub także arbitra bocznego – w przypadku składu trzyosobowego, prawa właściwego dla sporu (lub zasad słuszności jako podstawy rozstrzygnięcia) oraz języka postępowania, jak również dokładnie określonych żądań wraz z ich uzasadnieniem oraz z powołaniem dowodów na poparcie przytoczonych okoliczności. Warunkiem skutecznego złożenia pozwu jest uiszczenie opłaty za postępowanie zgodnie z Regulaminem Opłat OAC.

Osoba pozwana dowiaduje się o tym fakcie za pośrednictwem wiadomości wysłanej na adres e-mail i numer telefonu podane w zapisie na OAC. Pozwany składa odpowiedź na pozew nie później niż 10 dni od doręczenia mu pozwu. Brak odpowiedzi na pozew nie wstrzymuje postępowania. W odpowiedzi na pozew należy podnieść – pod rygorem utraty prawa do ich powołania na późniejszym etapie – ewentualne zarzuty dotyczące braku właściwości OAC ze względu na wadliwość zapisu na sąd polubowny, niezgodności prawa właściwego lub języka postępowania wskazanego przez powoda z zapisem na arbitraż bądź zarzut potrącenia². W przeciwnieństwie do postępowania przed sądami powszechnymi zarzut potrącenia podlega opłacie bez odrębnego wzywania i w przypadku nieopłacenia ulega pominięciu. W postępowaniu przed OAC – także w przeciwnieństwie do postępowania przed sądem powszechnym – nie jest dopuszczalne wniesienie powództwa wzajemnego. Rozwiązania te mają niewątpliwie na celu przyspieszenie postępowania i skrócenie czasu oczekiwania na wyrok.

Przedstawieniu stanowisk stron postępowania oraz zaprezentowaniu przez nie dowodów na poparcie swoich twierdzeń służy elektroniczna wymiana pism. Rozpoczyna się ona w momencie złożenia przez powoda pozwu, a kończy w momencie złożenia ostatniego pisma pozwanego, nie później niż z upływem terminu przewidzianego na złożenie tego pisma.

Elektroniczna wymiana pism składa się co do zasady z dwóch rund, w których każda ze stron ma możliwość złożenia pisma. Elektroniczna wymiana pism może składać się z trzech rund, jeśli same strony tak postanowią bądź gdy arbiter przewodniczący zmieni

prawo właściwe lub język postępowania, co może zrobić, jeśli stwierdzi niezgodność języka postępowania bądź wskazanego prawa właściwego z zapisem na sąd polubowny. Runda pierwsza elektronicznej wymiany pism obejmuje złożenie pozwu przez powoda oraz odpowiedzi na pozew przez pozwanego. Rundy druga i trzecia obejmują złożenie odpowiednio drugiego i trzeciego pisma powoda oraz drugiego i trzeciego pisma pozwanego. Strony są zobowiązane do przedstawienia w każdej rundzie elektronicznej wymiany pism wszystkich wniosków, twierdzeń i dowodów, jakie są im znane w momencie składania pisma, pod rygorem uznania ich za spóźnione i nieuwzględnienia ich przez sąd. Jeżeli któraś ze stron nie wnieśli w terminie pisma odpowiedniego dla danej rundy, elektroniczna wymiana pism kończy się wraz z upływem terminu przewidzianego na wniesienie tego pisma. Pisma w wersji roboczej (nie zatwierdzonego przez użytkownika) nie uznaje się za wniesione.

Terminy na wniesienie kolejnych pism są bardzo krótkie i wynoszą 10 dni na odpowiedź na pozew oraz po 5 dni na kolejne pisma powoda i pozwanego. Ze względu na szczególną zawołość sprawy strona może złożyć wniosek o przedłużenie terminu. Jeżeli wniosek taki zostanie uwzględniony, skład orzekający zawiesza postępowanie na czas, który uznaje za niezbędny dla zapewnienia stronie możliwości przygotowania pisma.

Na mocy uzgodnienia stron możliwe jest wprowadzenie w danym postępowaniu modyfikacji opisanych powyżej reguł. Modyfikacje proponuje powód w pozwie. Jeśli pozwany nie odrzuci propozycji danej modyfikacji w odpowiedzi na pozew, jest ona stosowana w danym postępowaniu. Możliwymi modyfikacjami procedury są:

- wprowadzenie dodatkowej rundy w elektronicznej wymianie pism,
- wniesienie wymogu tłumaczenia dostarczanych przez strony dokumentów na język postępowania,
- podział kosztów postępowania między stronami po połowie,
- rozstrzygnięcie sprawy przez trzech arbitrow zamiast jednego.

Dowodami w postępowaniu przed Sądem Arbitrażowym Online mogą być

dokumenty, zeznania świadków, przesłuchanie stron oraz opinie biegłych. Wszystkie dowody przedstawia się wyłącznie w postaci elektronicznej. Przeprowadzenie dowodu z zeznania świadka możliwe jest tylko poprzez przedstawienie przez stronę pisemnego oświadczenia świadka (skan dokumentu podpisanego przez zeznającą osobę) albo na rozprawie w formie wideokonferencji.

Rozprawa w postępowaniu przed OAC (wyłącznie w formie wideokonferencji) odbywa się tylko wówczas, gdy jest to niezbędne dla rozstrzygnięcia sporu, głównie w przypadku, gdy zachodzi konieczność przesłuchania świadków bądź samych stron. Rozprawę wyznacza się z co najmniej 3-dniowym wyprzedzeniem.

Wyrok w postępowaniu przed Sądem Arbitrażowym Online powinien zostać wydany w ciągu 3 dni od zakończenia elektronicznej wymiany pism bądź od zakończenia rozprawy. Jednak termin ten ma charakter jedynie instrukcyjny, a jego przekroczenie przez skład orzekający nie wpływa na ważność postępowania.

Pełnomocnicy w postępowaniu przed OAC

Pełnomocnikiem w postępowaniu przed OAC może być wyłącznie osoba fizyczna posiadająca pełną zdolność do czynności prawnych oraz mająca konto w Serwisie OAC. Strona może mieć tylko jednego pełnomocnika. Nie musi on być prawnikiem, jednak zaleca się, aby strony ustanawiały pełnomocnikami adwokatów i radców prawnych, gdyż gwarantuje to stronie, zwłaszcza w przypadku bardziej skomplikowanych sporów, że jej argumenty i dowody zostaną zaprezentowane w odpowiedni sposób. Jeśli strona korzysta z pomocy profesjonalnego pełnomocnika i wygra sprawę, na jej żądanie zgłoszone w toku sprawy arbitrzy zasądzą na jej rzecz zwrot kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego, na podobnych zasadach jak robią to sądy powszechne (tj. w wysokości faktycznie poniesionych i udokumentowanych kosztów albo według stawek obowiązujących przed sądami państwowymi).

Klauzula arbitrażowa może zostać uzgodniona między stronami w formie wymiany np. e-maili, faksów czy SMS-ów.

Ustanowienie i odwołanie pełnomocnika odbywają się w formie elektronicznej, poprzez wpisanie bądź usunięcie numeru identyfikacyjnego (OAC ID) osoby pełnomocnika w serwisie internetowym sądu, co odbywa się z poziomu konta użytkownika (strony postępowania). Ustanowiony przez stronę pełnomocnik może zarówno wnieść za stronę pozew, jak i działać w już toczących się postępowaniach. Ustanowienie pełnomocnika zostaje związane zatem z kontem użytkownika Serwisu OAC, a nie z konkretną toczącą się sprawą. Innymi słowy, w Serwisie OAC można mieć maksymalnie jednego pełnomocnika, niezależnie od liczby toczących się spraw. Jednocześnie jeden pełnomocnik może reprezentować dowolną liczbę mocodawców – użytkowników Serwisu OAC.

Koszty postępowania przed Sądem Arbitrażowym Online

Na koszty postępowania przed OAC składają się opłaty oraz inne koszty. Wysokość opłat wskazana jest w Regulaminie opłat OAC, dostępnym na stronie internetowej sądu. Jak już wspomniano, w pierwszej kolejności strona, chcąc korzystać z arbitrażu online, musi wnieść jednorazową opłatę za założenie konta w Serwisie OAC, w wysokości 25 EUR + VAT.

Wysokość opłaty za postępowanie przed OAC jest uzależniona od wartości przedmiotu sporu, a także od tego, czy sprawę rozstrzyga jeden, czy trzech arbitrow. W przypadku wartości przedmiotu sporu do 2200 EUR opłata wynosi 276 EUR. W przypadku wartości przedmiotu sporu przekraczającej 2200 EUR do stawki opłaty doliczany jest także odpowiedni procent wartości przedmiotu sporu, np. w przypadku wartości przedmiotu sporu w wysokości od 11 501 EUR

Podstawowym celem arbitrażu jest szybkość postępowania w załatwianiu sporów cywilnoprawnych.

do 23 200 EUR opłata wynosi 444 EUR plus 3,8% nadwyżki ponad 4500 EUR. Najwyższa opłata, w przypadku wartości przedmiotu sporu powyżej 2 325 601 EUR, wynosi 10 922 EUR plus 0,3% nadwyżki ponad kwotę 2 325 600 EUR.

Ponadto wysokość kosztów postępowania zależy od tego, czy sprawa rozstrzygana jest przez jednego, czy trzech arbitrów. W sprawach rozstrzyganych przez jednego arbitra opłata za postępowanie wynosi 100% stawki bazowej, zaś w przypadku spraw rozstrzyganych przez trzech arbitrów – 167% stawki bazowej.

Na stronie OAC jest dostępny kalkulator umożliwiający wyliczenie szacunkowych kosztów postępowania. Żeby obliczyć wysokość opłaty za postępowanie, należy wskazać wartość przedmiotu sporu oraz walutę, w której zamierza się dokonać opłaty. Kalkulator podaje kwotę opłaty domyślnie w sprawie rozstrzyganej przez jednego arbitra, ale także w przypadku, gdyby sprawa była rozstrzygana przez trzech arbitrów. Przykładowo w sprawie, w której wartość przedmiotu sporu wynosiłaby 50 000 złotych opłata za postępowanie przed OAC w przypadku sprawy rozstrzyganej przez jednego arbitra wynosiłaby 3766,93 PLN, a w przypadku sprawy rozstrzyganej przez trzech arbitrów – 6290,77 PLN.

Opłat za postępowanie przed OAC można dokonywać w walutach EUR, USD i PLN. W przypadku płatności w walucie innej niż EUR należna kwota przeliczana jest według ostatniego opublikowanego kursu Europejskiego Banku Centralnego.

Zasady zwrotu kosztów w postępowaniu przed OAC są podobne jak w przypadku sądownictwa powszechnego – strona wszczynająca spór opłaca pozew, jednak jeśli zażąda zwrotu kosztów postępowania arbitrażowego i wygra sprawę, arbitrzy w wyroku zasądzą jej zwrot kosztów od strony przegrywającej. Ponadto, na zgodny wniosek stron,

arbitrzy mogą rozdzielić koszty postępowania między stronami po równo.

Dzięki elektronizacji postępowania przed OAC stronom korzystającym z tej formy arbitrażu odpadają koszty związane z osobistym udziałem w postępowaniu.

Wymagania techniczne

Aby korzystać z usług Sądu Arbitrażowego Online, nie jest konieczne spełnienie szczególnych wymagań technicznych – wystarczające jest posiadanie komputera lub urządzenia mobilnego podłączonego do Internetu oraz skanera, by przetworzyć dowody na postać elektroniczną. Komputer powinien być wyposażony w słuchawki i mikrofon na wypadek przeprowadzenia rozprawy w formie wideokonferencji. Do prowadzenia wideokonferencji OAC wykorzystuje oprogramowanie Zoom.us.

Korzystanie z OAC nie wymaga posiadania kwalifikowanego podpisu elektronicznego. Zdaniem twórców OAC istnieją inne sposoby weryfikacji tożsamości uczestników postępowania, takie jak wymaganie dokonania przelewu bankowego z własnego konta, co daje gwarancję prawdziwości podanej tożsamości porównywalną z kwalifikowanym podpisem elektronicznym.

Podsumowanie

Zdaniem twórców OAC Sąd Arbitrażowy Online w porównaniu z tradycyjnymi sądami arbitrażowymi (a także sądami państwowymi) jest znacznie szybszy, wygodniejszy, tańszy, a przy tym zachowuje atuty właściwe sądom arbitrażowym: strony mają wpływ na wybór arbitrów, procedurę, a także na podstawę prawną orzekania. Pojawienie się OAC należy ocenić jako bardzo interesującą inicjatywę, odpowiadającą na potrzeby przedsiębiorców funkcjonujących w dzisiejszej rzeczywistości, dla których szybkość i koszty postępowania mają pierwszorzędne znaczenie. Jednak z drugiej strony trudno oprzeć się wrażeniu, że zalety OAC podkreślane przez jego twórców niejednokrotnie mogą okazać się nieco przesadzone.

Dotyczy to w pierwszej kolejności zakładanego czasu trwania postępowania. Trudno sobie bowiem wyobrazić, aby w skomplikowanej sprawie gospodarczej możliwe było wydanie przez arbitrów wyroku w ciągu 3 dni od zakończenia rozprawy czy elektronicznej wymiany pism, tym bardziej jeśli sprawa byłaby rozstrzygana przez trzech arbitrów, którzy muszą uzgodnić wyrok. Także koszty postępowania mogą się okazać nieco zbyt wysokie, zwłaszcza dla małych przedsiębiorców, tym bardziej, że do udziału w postępowaniu konieczne jest posiadanie komputera wyposażonego w szerokopasmowe połączenie do internetu, kamerę oraz słuchawki, niezbędne do wzięcia udziału w wideokonferencji. Niewątpliwie jednak pojawienie się Sądu Arbitrażowego Online jest dowodem na to, że digitalizacja czynności procesowych jest dziś konieczna i nieunikniona. OAC nie jest zresztą już obecnie jedynym arbitrażowym sądem elektronicznym – od niedawna rozpoczął działalność także Sąd Polubowny przy Stowarzyszeniu Notariuszy Rzeczypospolitej Polskiej „Ultima Ratio”, w którym arbitrami są notariusze³. Także w tym sądzie arbitrażowym online całość postępowania prowadzona jest elektronicznie, a sprawy kończą się – według deklaracji twórców sądu – ostatecznym wyrokiem w ciągu około 3 tygodni i są prowadzone bez fizycznego udziału stron.

Marta Czeladzka

autorka jest radcą prawnym, specjalizuje się w prawie własności intelektualnej, współpracuje z Kancelarią Radców Prawnych i Doradców Podatkowych Ferretti Bębenek i Partnerzy Spółka Partnerska

1 Regulamin OAC jest dostępny na stronie internetowej Sądu pod adresem: https://serwer1899720.home.pl/userfiles/editor/pliki/Regulamin_OAC.pdf.

2 Potrącenie w prawie cywilnym oznacza wzajemne umorzenie dwóch odrębnych wierzytelności w sytuacji, gdy dwie osoby są jednocześnie względem siebie dłużnikami i wierzycielami. Potrącenie może zostać zastosowane, jeżeli przedmiotem obu wierzytelności są pieniądze lub rzeczy tej samej jakości oznaczone tylko co do gatunku, obie wierzytelności są wymagalne i mogą być dochodzone przed sądem. Wskutek potrącenia obie wierzytelności umarzają się nawzajem do wysokości wierzytelności niższej.

3 <https://www.ultimatio.pl/>.

Prosta spółka akcyjna

Nowa forma prawna prowadzenia działalności gospodarczej dedykowana polskim startupom

Agata Kudelska

19 lipca 2019 r. Sejm przyjął ostateczny tekst ustawy o zmianie ustawy – Kodeks spółek handlowych oraz niektórych innych ustaw¹, na mocy której z dniem 1 marca 2020 r. w polskim obrocie prawnym ma się pojawić nowa forma prowadzenia działalności gospodarczej – prosta spółka akcyjna (PSA). Jak podkreślają inicjatorzy i twórcy nowelizacji Kodeksu spółek handlowych² (KSH), celem regulacji jest wzmocnienie potencjału rozwojowego przedsiębiorstw z branży nowych technologii – startupów, a tym samym powstrzymanie odpływu innowacji oraz miejsc pracy za granicę. Dzięki wprowadzonym ułatwieniom i uproszczeniom PSA ma stanowić rozwiązanie wychodzące naprzeciw specyficznym potrzebom polskich startupów, których nie realizuje żadna z dostępnych obecnie form prowadzenia biznesu.

Prosta spółka akcyjna to nowa spółka kapitałowa łącząca w sobie cechy spółki z ograniczoną odpowiedzialnością i akcyjnej, uzupełniona jednak o nowatorskie rozwiązania, takie jak na przykład możliwość wniesienia do spółki wkładu w postaci pracy lub świadczenia usług. Ma stanowić antidotum na dotychczasowe problemy młodych przedsiębiorców, czyli wysokie koszty założenia i funkcjonowania spółki, nadmierny formalizm, brak możliwości prostego i szybkiego pozyskania kapitału od zewnętrznych inwestorów oraz długotrwała procedura likwidacji w przypadku niepowodzenia przedsięwzięcia.

Projekt nowelizacji budził gorące emocje. Nie brakowało zarówno entuzjastów, jak i głosów krytycznych, w tym ze strony przedstawicieli doktryny prawa handlowego, podnoszących zarzuty naruszenia spójności obecnego systemu spółek handlowych i braku wystarczającej ochrony wierzycieli oraz inwestorów spółki. Dopiero jednak praktyka najbliższych lat pokaże, czy PSA, dzięki

oferowanym uproszczeniom i elastyczności, stanie się popularną wśród przedsiębiorców formą prowadzenia działalności oraz czy spełni stawiane przed nią cele w zakresie poprawy otoczenia prawnego dla nowo powstających innowacyjnych firm, nie stwarzając przy tym ryzyka dla bezpieczeństwa obrotu.

Wprowadzenie PSA stanowi nie tylko rewolucyjną zmianę z punktu widzenia *stricte* Kodeksu spółek handlowych³, ale także pociąga za sobą konieczność uwzględnienia nowego typu spółki w szeregu innych regulacji – ustawa nowelizująca wprowadza także niezbędne zmiany dostosowujące w przepisach takich jak m.in. ustawa o Krajowym Rejestrze Sądowym⁴, Ordynacja Podatkowa⁵ czy Prawo restrukturyzacyjne⁶.

W dalszej części artykułu zaprezentowano kluczowe założenia dotyczące prostej spółki akcyjnej, przewidziane w nowelizacji KSH.

Powstanie PSA

Jak wyżej wspomniano, prosta spółka akcyjna jest dedykowana w szczególności startupom, jednak będzie ona dostępna dla wszystkich podmiotów, niezależnie od formy prawnej oraz sektora działalności. Akcjonariuszami PSA będą mogły być zarówno osoby fizyczne, jak i osoby prawne oraz posiadające zdolność prawną jednostki organizacyjne niebędące osobami prawnymi, np. spółki osobowe. PSA nie będzie mogła jednak zostać zawiązana wyłącznie przez jednoosobową spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością.

Do założenia PSA niezbędne będzie:

- zawarcie umowy spółki,
- ustanowienie organów, czyli zarządu i ewentualnie rady nadzorczej albo rady dyrektorów (najczęściej w praktyce członkowie organów

Już od chwili zawarcia umowy spółki PSA będzie mogła funkcjonować w obrocie, tj. we własnym imieniu nabywać prawa i zaciągać zobowiązania, działając jako spółka w organizacji.

- są powoływani równocześnie z zawarciem umowy spółki),
- wniesienie przez akcjonariuszy wkładów na pokrycie kapitału akcyjnego,
  - wpis spółki do Krajowego Rejestru Sądowego (KRS).

Umowa prostej spółki akcyjnej będzie mogła zostać sporządzona tradycyjnie, czyli w formie aktu notarialnego, albo – w przypadku wyboru elektronicznej ścieżki rejestracji w KRS – przy wykorzystaniu wzorca umowy udostępnionego na portalu S24⁷, z kwalifikowanym podpisem elektronicznym, podpisem zaufanym albo podpisem osobistym. W tym drugim przypadku swoboda założycieli w kształtowaniu postanowień umowy spółki będzie jednak istotnie ograniczona, tzn. do postanowień przewidzianych we wzorcu umowy. Ponadto przy wyborze tej formy zawarcia umowy spółki, na pokrycie akcji pierwszej emisji będą mogły zostać wniesione wyłącznie wkłady pieniężne.

Analogicznie jak w przypadku spółki z ograniczoną odpowiedzialnością i spółki akcyjnej już od chwili zawarcia umowy spółki PSA będzie mogła funkcjonować w obrocie, tj. we własnym imieniu nabywać prawa i zaciągać zobowiązania, działając jako spółka w organizacji. Na tym etapie PSA będzie reprezentowana przez zarząd, a do chwili jego ustanowienia przez pełnomocnika powołanego jednomyślną uchwałą akcjonariuszy.

Najwyższym organem PSA, poprzez który akcjonariusze wyrażać będą swoją wolę w najistotniejszych dla spółki kwestiach, będzie walne zgromadzenie.

Z chwilą wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego spółka będzie nabywać osobowość prawną.

Kapitał akcyjny, wkłady i akcje

PSA to spółka kapitałowa, a zatem akcjonariusze nie będą odpowiadać za jej zobowiązania. Inaczej jednak niż w przypadku spółki z ograniczoną odpowiedzialnością czy spółki akcyjnej, w przypadku PSA nie będzie wymogów co do minimalnego kapitału zakładowego, który musi zostać wniesiony przy założeniu spółki, stanowiącego zabezpieczenie interesów przyszłych wierzycieli. W PSA będzie tworzony natomiast kapitał akcyjny, którego minimalna wartość została jednak ustalona na symbolicznym poziomie 1 PLN. Wysokość kapitału akcyjnego nie będzie określana w umowie spółki, a do jego zmian nie będą stosowane przepisy o zmianie umowy spółki. Na kapitał akcyjny będą przeznaczane wnoszone przez akcjonariuszy wkłady pieniężne oraz niepieniężne, takie jak np. własność nieruchomości, jednak świadczenie pracy bądź usług, a także wszelkie prawa niezbywalne nie będą mogły stanowić wkładu niepieniężnego przeznaczanego na kapitał akcyjny.

Akcje prostej spółki akcyjnej będą obejmowane po cenie emisyjnej⁶, w zamian za wkłady pieniężne lub niepieniężne, przy czym wkład niepieniężny – co jest istotną nowością wyróżniającą PSA – będą mogły stanowić wszelkie świadczenia mające wartość majątkową, również takie, które w przypadku spółki z ograniczoną odpowiedzialnością czy akcyjnej nie miałyby tzw. zdolności aportowej. W szczególności wkład będzie mógł stanowić praca akcjonariusza lub świadczenie przez niego usług. Inaczej niż w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością wkłady akcjonariuszy nie będą musiały zostać wniesione w całości jeszcze przed rejestracją spółki, ale dopiero w ciągu 3 lat od jej wpisu do KRS. Prosta spółka akcyjna będzie zatem mogła rozpocząć działalność nie posiadając faktycznie żadnego majątku. Jednak w toku działalności będzie konieczne zasilanie kapitału akcyjnego, przeznaczając na ten cel co najmniej

8% zysku za dany rok obrotowy, jeżeli kapitał ten nie osiągnął 5% sumy zobowiązań spółki wynikającej z zatwierdzonego sprawozdania finansowego za ostatni rok obrotowy.

Akcje inkorporujące prawa udziałowe akcjonariuszy PSA będą niepodzielne, nie będą miały wartości nominalnej, nie będą stanowić części kapitału akcyjnego, a ponadto nie będą miały formy dokumentu. Będą one podlegały zarejestrowaniu w rejestrze akcjonariuszy, który będzie prowadzony przez wybrany uchwałą akcjonariuszy podmiot zewnętrzny – instytucję uprawnioną do prowadzenia rachunków papierów wartościowych albo notariusza. Rejestr akcjonariuszy będzie prowadzony wyłącznie w formie elektronicznej, przy czym dopuszczono możliwość wykorzystania w tym celu technologii *blockchain*, czyli zastosowania rozproszonej i zdecentralizowanej bazy danych.

Co do zasady jedna akcja będzie uprawniać do jednego głosu przy podejmowaniu uchwał akcjonariuszy, jednak dopuszczalne będzie również emitowanie przez spółkę akcji uprzywilejowanych, przyznających ich posiadaczom szczególne uprawnienia w zakresie prawa głosu. Specyficznym, przewidzianym dla PSA typem akcji uprzywilejowanych będą akcje założycielskie, z którymi wiąże się szczególne uprawnienie polegające na tym, że każda kolejna emisja nowych akcji nie będzie mogła naruszać określonego minimalnego stosunku liczby głosów przypadających na akcje założycielskie do ogólnej liczby głosów przypadających na wszystkie akcje spółki; w przypadku każdej nowej emisji, liczba głosów przypadających na akcje założycielskie będzie ulegać zatem odpowiedniemu zwiększeniu. Oznacza to brak ograniczeń dla uprzywilejowania takich akcji co do głosu, co stanowi odejście od reguł przewidzianych w przypadku spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, gdzie uprzywilejowanie nie może przyznawać uprawnionemu współnikowi więcej niż trzy głosy na jeden udział oraz spółki akcyjnej, gdzie jednej akcji nie można przyznać więcej niż dwa głosy⁸.

Podobnie jak w przypadku pozostałych spółek kapitałowych, będzie możliwe także emitowanie akcji uprzywilejowanych w innym niż prawo głosu zakresie,

w szczególności w zakresie prawa do dywidendy lub podziału majątku spółki w przypadku jej likwidacji, a także akcji niemych, czyli akcji uprzywilejowanych w zakresie dywidendy, którym nie przysługuje prawo głosu.

Zbytek akcji będzie wymagało zachowania formy dokumentowej⁹ pod rygorem nieważności, przy czym nabycie akcji co do zasady będzie następować dopiero z chwilą dokonania wpisu nabywcy w rejestrze akcjonariuszy.

Akcje nie będą mogły być dopuszczane ani wprowadzane do obrotu na rynku regulowanym czy w alternatywnym systemie obrotu. Brak możliwości uzyskania statusu spółki publicznej powoduje, że żadna prosta spółka akcyjna nie będzie podlegać wynikającym z tego statusu obowiązkom informacyjnym, gwarantującym określony poziom transparentności, z drugiej jednak strony wyłącza możliwość pozyskiwania inwestorów w obrocie zorganizowanym, w szczególności poprzez giełdę.

Uprawnienia akcjonariuszy

Akcjonariusze PSA będą uprawnieni nie tylko do udziału w zysku, ale również do otrzymania wypłaty z kapitału akcyjnego w kwocie wynikającej z rocznego sprawozdania finansowego, która zostanie przeznaczona do wypłaty w uchwale akcjonariuszy, o ile umowa spółki nie będzie stanowiła inaczej.

Kwota przeznaczona do podziału między akcjonariuszy, czyli dywidenda, nie będzie mogła przekraczać sumy:

- zysku za ostatni rok obrotowy,
- niepodzielonych zysków z lat ubiegłych,
- utworzonych z zysku kapitałów rezerwowych, które mogą być przeznaczone do podziału, oraz
- kwoty z kapitału akcyjnego, która została przeznaczona do wypłaty dywidendy, pomniejszonej o:
  - niepokryte straty,
  - akcje własne, oraz
  - kwoty, które zgodnie z ustawą lub umową spółki powinny być przekazane z zysku za ostatni rok obrotowy na kapitały rezerwowe, które nie mogą być przeznaczone na wypłatę dywidendy.

Dywidenda będzie rozdzielana pomiędzy akcjonariuszy w stosunku do liczby akcji, chyba że w umowie spółki ustalony zostanie inny sposób podziału.

Wypłata na rzecz akcjonariuszy z kapitału akcyjnego będzie podlegać ograniczeniom. Po pierwsze, nie będzie mogła doprowadzić do zmniejszenia kwoty tego kapitału poniżej 1 PLN. Po drugie, w przypadku zamiaru dokonania wypłaty z kapitału akcyjnego z części tego kapitału stanowiącej 5% sumy zobowiązań spółki wynikającej z zatwierdzonego sprawozdania finansowego za ostatni rok obrotowy, odpowiednie zastosowanie znajdują przepisy KSH o postępowaniu konwokacyjnym przy obniżeniu kapitału zakładowego spółki akcyjnej. Dokonanie takiej wypłaty będzie wymagać zatem uprzedniego ogłoszenia przez zarząd i wezwania wierzycieli do zgłoszenia roszczeń wobec spółki w terminie trzech miesięcy od dnia ogłoszenia, a następnie zaspokojenia zgłoszonych roszczeń wymagalnych lub zabezpieczenia roszczeń jeszcze niewymagalnych.

Nowym, przewidzianym wyłącznie dla PSA instrumentem ochrony wierzycieli, będzie uwarunkowanie możliwości dokonania przez zarząd wypłaty na rzecz akcjonariuszy posiadaniem przez spółkę zdolności spłaty wymagalnych zobowiązań pieniężnych w terminie sześciu miesięcy od dnia dokonania takiej wypłaty, czyli obowiązek przeprowadzenia przez zarząd tzw. testu wypłacalności. Obowiązek przeprowadzenia takiej analizy (prognozy wypłacalności) rodzi ryzyko odpowiedzialności członków zarządu w przypadku dokonania błędnej oceny.

Organy spółki

Najwyższym organem PSA, poprzez który akcjonariusze wyrażać będą swoją wolę w najistotniejszych dla spółki kwestiach, będzie walne zgromadzenie. Wprowadzono jednak rozwiązania mające na celu uelastycznienie i odformalizowanie procesu podejmowania decyzji przez akcjonariuszy, takie jak: możliwość podejmowania uchwał poza walnym zgromadzeniem na piśmie albo przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej, możliwość odbycia

walnego zgromadzenia poza terytorium Polski czy brak obowiązku protokolowania wszystkich uchwał zgromadzenia przez notariusza.

Regulacje dotyczące prostej spółki akcyjnej przewidują nowe, nieznanne dotychczas polskiemu prawu spółek rozwiązanie, polegające na możliwości ustanowienia, zamiast zarządu, rady dyrektorów organu skupiającego zarówno funkcje zarządcze, jak i nadzór nad prowadzeniem spraw spółki. W przypadku gdy założyciele spółki zdecydują o przyjęciu tradycyjnego modelu, czyli ustanowienia zarządu jako organu sprawującego funkcje zarządcze (prowadzenie spraw spółki i jej reprezentacja), ustanowienie odrębnego organu nadzoru, tj. rady nadzorczej, będzie fakultatywne¹⁰.

Założyciele PSA będą mieli zatem do wyboru 3 warianty struktury organów spółki.

Wariant 1

WALNE ZGROMADZENIA

ZARZĄD
(zarządzanie)

Wariant 2

WALNE ZGROMADZENIA

RADA NADZORCZA
(nadzór)

ZARZĄD
(zarządzanie)

Wariant 3

WALNE ZGROMADZENIA

RADA DYREKTORÓW
dyrektorzy niewykonawczy
(nadzór)

dyrektorzy wykonawczy
(zarządzanie)

Rada dyrektorów jest organem charakterystycznym dla monistycznego systemu organów spółek, występującego w krajach anglosaskich (np. Wielka Brytania) i romańskich (np. Francja, Hiszpania). W systemie tym poza walnym zgromadzeniem występuje tylko jeden organ, który realizuje zarówno funkcje w zakresie zarządzania, jak i nadzoru nad działalnością spółki, przy czym

funkcje te są rozdzielone pomiędzy różnych członków takiego organu. W przypadku PSA rada dyrektorów będzie mogła, analogicznie jak zarząd, składać się z jednego lub większej liczby członków – dyrektorów. W sytuacji ustanowienia wieloosobowej rady dyrektorów, możliwe będzie, na mocy umowy spółki, regulaminu rady dyrektorów albo uchwały rady dyrektorów, delegowanie niektórych albo wszystkich czynności związanych z prowadzeniem przedsiębiorstwa spółki (funkcji zarządczych) na jednego lub kilku dyrektorów, zwanych dyrektorami wykonawczymi. Pozostali dyrektorzy (dyrektorzy niewykonawczy) będą sprawować wówczas stały nadzór nad prowadzeniem spraw spółki. W ramach rady dyrektorów będzie możliwe wyodrębnienie komitetu wykonawczego, skupiającego wyłącznie dyrektorów wykonawczych oraz komitetu rady dyrektorów, w skład którego będą wchodzić wyłącznie dyrektorzy niewykonawczy.

Dyrektorzy albo członkowie zarządu będą powoływani, odwoływani lub zwalniani w czynnościach uchwałą akcjonariuszy. W spółce, w której ustanowiona zostanie rada nadzorcza, kompetencje w zakresie powoływania, odwoływania i zawieszania członków zarządu przysługują będą radzie nadzorczej. W umowie spółki przewidzieć będzie można jednak odmienne rozwiązania, takie jak np. prawo powoływania i odwoływania dyrektorów albo członków zarządu przez określonego akcjonariusza lub akcjonariuszy albo inne osoby.

W zakresie odpowiedzialności członków organów za zobowiązania spółki przyjęto rozwiązanie analogiczne jak

w przypadku spółki z ograniczoną odpowiedzialnością. Członkowie zarządu albo dyrektorzy będą odpowiedzialni solidarnie za zobowiązania PSA, jeżeli egzekucja przeciwko spółce okaże się bezskuteczna. Członek zarządu albo dyrektor będzie mógł uwolnić się od odpowiedzialności, jeżeli wykaże, że we właściwym czasie zgłoszono wniosek o ogłoszenie upadłości lub w tym samym czasie wydano postanowienie o otwarciu postępowania restrukturyzacyjnego albo o zatwierdzeniu układu w postępowaniu w przedmiocie zatwierdzenia układu, albo że niezgłoszenie wniosku o ogłoszenie upadłości nastąpiło nie z jego winy, albo że pomimo niezgłoszenia wniosku o ogłoszenie upadłości oraz niewydania postanowienia o otwarciu postępowania restrukturyzacyjnego, albo niezatwierdzenia układu w postępowaniu w przedmiocie zatwierdzenia układu wierzyciel nie poniósł szkody. Regulacja ta nie wyłącza praw akcjonariuszy oraz osób trzecich do dochodzenia naprawienia szkody na zasadach ogólnych.

Likwidacja spółki

Chociaż w dużej mierze do likwidacji prostej spółki akcyjnej będzie się stosować odpowiednio przepisy KSH regulujące likwidację spółki akcyjnej, to jednak przewidziano w tym zakresie nieco odrębnych rozwiązań, zapewniających uproszczenie i skrócenie tej procedury. W szczególności nowe przepisy przewidują możliwość dokonania podziału majątku spółki pomiędzy akcjonariuszy niezwłocznie po zaspokojeniu lub zabezpieczeniu wierzycieli, bez konieczności

oczekiwania na upływ określonego terminu – obecnie w przypadku spółki z ograniczoną odpowiedzialnością jest to 6 miesięcy, a w przypadku spółki akcyjnej rok, od daty ogłoszenia o otwarciu likwidacji i wezwaniu wierzycieli. Ponadto wprowadzono możliwość rozwiązania spółki bez przeprowadzenia likwidacji – w drodze przejścia całego majątku spółki przez oznaczonego akcjonariusza (akcjonariusza przejmującego) z obowiązkiem zaspokojenia wierzycieli i pozostałych akcjonariuszy. Ten szczególny tryb zakończenia działalności spółki będzie jednak możliwy pod warunkiem, że uchwała akcjonariuszy w tej sprawie podjęta zostanie większością trzech czwartych głosów w obecności akcjonariuszy reprezentujących co najmniej połowę ogólnej liczby akcji, a sąd rejestrowy wyrazi zgodę na przejście. Z dniem wykreślenia spółki z rejestru akcjonariusz przejmujący wstąpił będzie we wszystkie prawa i obowiązki wykreślonej spółki.

Agata Kudelska

radca prawny, Polska Agencja
Rozwoju Przedsiębiorczości

- 1 Ustawa o zmianie ustawy – Kodeks spółek handlowych oraz niektórych innych ustaw, uchwalona przez Sejm w dniu 13 czerwca 2019 r., tekst ustawy ustalony ostatecznie po rozpatrzeniu przez Sejm poprawek Senatu w dniu 19 lipca 2019 r., http://orka.sejm.gov.pl/proc8.nsf/ustawy/3236_u.htm.
- 2 Ustawa z dnia 15 września 2000 r., Dz.U. z 2019 r. poz. 505, z późn. zm.
- 3 Regulacje dotyczące PSA znalazły się w nowo dodanym w Tytule III KSH (Spółki kapitałowe) Dziale Ia (nowe artykuły 3001–300134).
- 4 Ustawa z dnia 20 sierpnia 1997 r., Dz.U. z 2018 r. poz. 986, z późn. zm.
- 5 Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r., Dz.U. z 2019 r. poz. 900, z późn. zm.
- 6 Ustawa z dnia 15 maja 2015 r., Dz.U. z 2019 r. poz. 243, z późn. zm.
- 7 Portal prowadzony przez Ministerstwo Sprawiedliwości, <https://ekrs.ms.gov.pl/s24/>. Cena emisyjna określona będzie w umowie spółki, a przy emisji kolejnych akcji w uchwale akcjonariuszy lub zarządu o emisji akcji albo uchwały zarządu, albo rady nadzorczej podjętej na podstawie upoważnienia zawartego w uchwale akcjonariuszy o emisji akcji.
- 8 W przypadku spółki publicznej uprzywilejowanie akcji co do głosu jest w ogóle niedopuszczalne.
- 9 Forma czynności prawnych wprowadzona do polskiego prawa cywilnego w 2016 r. (art. 77–77³ Kodeksu cywilnego). Do zachowania formy dokumentowej czynności prawnej wystarczy złożenie oświadczenia woli w postaci dokumentu (tj. jakiegokolwiek nośnika informacji umożliwiającego zapoznanie się z jej treścią), w sposób umożliwiający ustalenie osoby składającej oświadczenie.
- 10 Jest to istotna cecha odróżniająca PSA od spółki akcyjnej, w której zawsze musi być powołana rada nadzorcza, a także spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, gdzie powołanie rady nadzorczej (lub komisji rewizyjnej) jest obligatoryjne w przypadku, gdy kapitał zakładowy przewyższa 500 000 zł, a wspólników jest więcej niż dwudziestu pięciu.

Zwrot towaru, który nie był przedmiotem umowy sprzedaży

Co powinien zrobić sprzedawca?

Mirosław Dyka

Artykuł skupia się na problemie, jaki może wystąpić w relacji między przedsiębiorcą a konsumentem. W ramach konsumenckiego odstąpienia od umowy może zdarzyć się zwrot towaru, którego sprzedawca konsumentowi nie sprzedał, czyli takiego, którego nie dotyczyła zawarta między stronami umowa sprzedaży. Może to być rezultatem zarówno zwykłej ludzkiej pomyłki, jak i celowym działaniem nieuczciwego kupującego. Co sprzedawca powinien zrobić w takiej sytuacji? Na co powinien uważać? Jakie przepisy znajdują zastosowanie?

Zwrot konsumencki

Na początek przypomnijmy rzecz oczywistą, ale ważną w przypadku rozpatrywanego problemu. Otóż prawo do odstąpienia od umowy zawartej na odległość lub poza lokalem przedsiębiorstwa dotyczy zwrotu rzeczy, której ta umowa dotyczyła. Zatem konsument odstępujący od umowy musi rzecz w jej ramach zakupioną zwrócić sprzedawcy. Z kolei sprzedawca ma obowiązek zwrócić konsumentowi cenę sprzedaży, która odpowiada wartości danej rzeczy.

Wszystko jest oczywiste przy założeniu, że konsument odstępując od umowy sprzedaży konkretnej rzeczy, zwraca sprzedawcy właśnie tę rzecz, a nie jakąś inną. Problem powstaje w momencie, gdy sprzedawca otrzymuje od konsumenta przesылkę, w której znajduje towar niezgodny z treścią tej umowy sprzedaży, od której konsument odstąpił. Pojawia się wówczas kilka interesujących kwestii faktycznych i prawnych.

Skuteczność odstąpienia od umowy

Przesłanki skutecznego odstąpienia przez konsumenta od umowy sprzedaży

zawartej na odległość lub poza lokalem przedsiębiorstwa są opisane w Ustawie o prawach konsumenta z dnia 30 maja 2014 r. (Dz.U. z 2014 r. poz. 827 z późn. zm.), która weszła w życie w dniu 25 grudnia 2014 r. i była rezultatem wdrożenia przez polskiego ustawodawcę dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/83/UE z dnia 25 października 2011 r. dotyczącej praw konsumentów.

W Ustawie znajdują się następujące zapisy, które znajdują zastosowanie w interesującym nas przypadku:

Art. 27

Konsument, który zawarł umowę na odległość lub poza lokalem przedsiębiorstwa, może w terminie 14 dni odstąpić od niej bez podawania przyczyny i bez ponoszenia kosztów, z wyjątkiem kosztów określonych w art. 33, art. 34 ust. 2 i art. 35.

Art. 30

*1. Konsument może odstąpić od umowy, składając przedsiębiorcy oświadczenie o odstąpieniu od umowy. Oświadczenie można złożyć na formularzu, którego wzór stanowi załącznik nr 2 do ustawy.
2. Do zachowania terminu wystarczy wysłanie oświadczenia przed jego upływem. (...)*

W powyższych przepisach jest mowa m.in. o zachowaniu przez konsumenta 14-dniowego terminu i złożeniu przedsiębiorcy stosownego oświadczenia dotyczącego danej umowy. Natomiast obciążający konsumenta obowiązek zwrotu rzeczy pojawia się dopiero na etapie wykonania odstąpienia od umowy jako jego konsekwencja.

Art. 34

1. Konsument ma obowiązek zwrócić rzecz przedsiębiorcy lub przekazać ją osobie upoważnionej przez przedsiębiorcę do odbioru niezwłocznie, jednak nie później niż 14 dni od dnia, w którym odstąpił od umowy, chyba że przedsiębiorca zaproponował, że sam odbierze rzecz.

Do zachowania terminu wystarczy odesłanie rzeczy przed jego upływem. (...)

Oznacza to, że odstąpienie od umowy jako czynność prawna jest skuteczna nawet w przypadku, gdy rzecz w ogóle nie została przez konsumenta zwrócona sprzedawcy. Jeżeli więc sprzedawca w wykonaniu obowiązku spoczywającego na konsumencie otrzymuje od niego zwrot rzeczy, która nie była objęta umową, od której konsument odstąpił – to nie wpływa to na skuteczność czynności odstąpienia przez konsumenta od zawartej ze sprzedawcą umowy.

Na przykład skoro konsument prawidłowo odstąpił od umowy sprzedaży określonej rzeczy, to następnie odesłanie do sprzedawcy towaru omyłkowo bądź celowo nieobjętego tą umową nie ma wpływu na skuteczność odstąpienia od umowy sprzedaży rzeczy właściwej, choć nieodesłanej. Przykład: konsument odstąpił od umowy sprzedaży laptopa marki X, odesłał sprzedawcy laptop marki Y (nieistotne czy z powodu błędu czy celowo) – wówczas odstąpienie od umowy sprzedaży laptopa marki X i tak pozostanie skuteczne.

Możliwa będzie wówczas nawet taka sytuacja, w której konsument złoży sprzedawcy oświadczenie o odstąpieniu od umowy sprzedaży zawartej na odległość, nie odesłał rzeczy z powrotem do sprzedawcy, a sprzedawca nie zwróci mu ceny. Wszystko to nie będzie jednak wpływało na skuteczność czynności prawnej odstąpienia od umowy. Można nawet postawić tezę, że dla skuteczności zwrotu konsumenckiego nie jest konieczny fizyczny zwrot rzeczy.

Podkreślić należy, że z przepisów prawa konsumenckiego wynika daleko idący brak formalizmu w zakresie skutecznego oświadczenia konsumenta o odstąpieniu od umowy zawartej na odległość lub poza lokalem przedsiębiorstwa.

Wystarczy, że oświadczenie konsumenta jednoznacznie wyraża jego wolę odstąpienia od umowy. Konsument może w tym celu posłużyć się formularzem stanowiącym załącznik do Ustawy o prawach konsumenta. Możliwe jest również wykorzystanie przez konsumenta drogi elektronicznej, o ile taką możliwość zaoferował przedsiębiorca, np. na swojej stronie internetowej.

Obowiązek przyjęcia rzeczy

Wróćmy do sytuacji, gdy sprzedawca otrzymuje zwrot towaru, który nie był objęty zawartą między stronami umową. Pytanie o to, czy po stronie przedsiębiorcy leży w takiej sytuacji obowiązek przyjęcia rzeczy, którą odesłał mu konsument, pozostaje niejako bezprzedmiotowe. Oczywiście jest, że sprzedawca najpierw musi przesyłkę przyjąć od przewoźnika, by dopiero następnie sprawdzić jej zawartość. W chwili doręczenia przesyłki sprzedawca może jedynie domyślać się, że w środku znajduje się rzecz, którą konsument zwrócił, odstępując wcześniej od umowy, np. w drodze elektronicznej. Może być i tak, że sprzedawca w ogóle nie ma pojęcia o zawartości przesyłki, gdyż oświadczenie o odstąpieniu od umowy nie zostało złożone wcześniej, lecz znajduje się w przesyłce razem ze zwracaną rzeczą. Tak czy inaczej sprzedawca po prostu przyjmuje rzecz od klienta i staje się jej posiadaczem.

Kto jest właścicielem rzeczy?

Bardziej problematyczna od posiadania staje się jednak kwestia prawa własności do zwracanej rzeczy. Istnieje bowiem zasadnicza różnica między posiadaniem, które oznacza fakt władania rzeczą, a własnością jako prawem rzeczowym. Samo bowiem wejście w posiadanie rzeczy nie oznacza bynajmniej, że posiadacz automatycznie staje się jej właścicielem.

Jeżeli przedmiotem zwrotu jest rzecz, której dotyczyła umowa sprzedaży zawarta na odległość, od której skutecznie odstąpił konsument, to właścicielem

rzeczy wciąż pozostaje sprzedawca. Wynika to z tego, że skuteczne odstąpienie od umowy sprzedaży oznacza z mocy prawa, że umowę uważa się za niezawartą. Mówi o tym Ustawa o prawach konsumenta.

Art. 31

1. W przypadku odstąpienia od umowy zawartej na odległość lub umowy zawartej poza lokalem przedsiębiorstwa umowę uważa się za niezawartą.

2. Jeżeli konsument złożył oświadczenie o odstąpieniu od umowy zanim przedsiębiorca przyjął jego ofertę, oferta przestaje wiązać.

Powyższy przepis stanowi implementację art. 12 dyrektywy 2011/83/UE, zgodnie z którym wykonanie prawa do odstąpienia od umowy powoduje wygaśnięcie obowiązków stron, dotyczących wykonania umowy zawieranej na odległość lub umowy zawieranej poza lokalem przedsiębiorstwa. Podobne rozwiązanie odnajdziemy w kodeksie cywilnym, gdzie odstąpienie od umowy jest uważane za oświadczenie o charakterze prawokształtującym, powodującym upadek zobowiązania. Oświadczenie ma moc wsteczną i powoduje powrót do stanu istniejącego przed zawarciem umowy, co skutkuje przyjęciem fikcji prawnej w postaci uznania umowy za nigdy niezawartą.

Mówi o tym stosowny przepis kodeksu cywilnego.

Art. 395 k.c.

§ 1. Można zastrzec, że jednej lub obu stronom przysługiwać będzie w ciągu oznaczonego terminu prawo odstąpienia od umowy. Prawo to wykonywa się przez oświadczenie złożone drugiej stronie.

§ 2. W razie wykonania prawa odstąpienia umowa uważana jest za niezawartą. To, co strony już świadczyły, ulega zwrotowi w stanie niezmienionym, chyba że zmiana była konieczna w granicach zwykłego zarządu. Za świadczone usługi oraz za korzystanie z rzeczy należy się drugiej stronie odpowiednio wynagrodzenie.

Tyle tylko, że nas interesuje ten trudniejszy przypadek. Jeżeli bowiem sprzedawca otrzymał od konsumenta rzecz, która nie była przedmiotem umowy sprzedaży między stronami, to prawo własności do tej rzeczy zachowuje jej właściciel, którym nie jest sprzedawca. Najczęściej

jest nim konsument, który tę rzecz odesłał, np. w wyniku błędu. W rezultacie sprzedawca wchodzi w posiadanie rzeczy, której nie jest właścicielem. Nie sposób również uznać, że omyłkowe odesłanie rzeczy spowodowało przeniesienie jej własności na adresata przesyłki.

Obowiązek zwrotu ceny

Podsumujmy nasz problematyczny przypadek na tym etapie: konsument odstępuje od umowy sprzedaży rzeczy. Składa sprzedawcy oświadczenie o odstąpieniu od umowy zawartej na odległość. Odsyła rzecz, która jednak nie jest tą, której dotyczyła zawarta między nimi umowa. Czy w takiej sytuacji sprzedawca ma obowiązek zwrotu zapłaconej przez konsumenta ceny? Spójrzmy na odpowiednią regulację zawartą w Ustawie.

Art. 32

1. Przedsiębiorca ma obowiązek niezwłocznie, nie później niż w terminie 14 dni od dnia otrzymania oświadczenia konsumenta o odstąpieniu od umowy, zwrócić konsumentowi wszystkie dokonane przez niego płatności, w tym koszty dostarczenia rzeczy.

2. Przedsiębiorca dokonuje zwrotu płatności przy użyciu takiego samego sposobu zapłaty, jakiego użył konsument, chyba że konsument wyraźnie zgodził się na inny sposób zwrotu, który nie wiąże się dla niego z żadnymi kosztami.

3. Jeżeli przedsiębiorca nie zaproponował, że sam odbierze rzecz od konsumenta, może wstrzymać się ze zwrotem płatności otrzymanych od konsumenta do chwili otrzymania rzeczy z powrotem lub dostarczenia przez konsumenta dowodu jej odesłania, w zależności od tego, które zdarzenie nastąpi wcześniej.

Przepisy te nakładają na przedsiębiorcę obowiązek, który powstaje po dokonaniu przez konsumenta skutecznego odstąpienia od zawartej umowy sprzedaży. Chodzi o zwrot wszystkich dokonanych przez konsumenta płatności, w tym kosztów dostarczenia rzeczy. Ten obowiązek został w ust. 3 niejako „złagodzony” tym, że sprzedawca może się wstrzymać ze zwrotem płatności do chwili otrzymania rzeczy z powrotem od konsumenta. Rzecz jasna przepis cały czas odnosi się do tej rzeczy, która jest

przedmiotem umowy sprzedaży, a nie jakiegokolwiek innej rzeczy. Inaczej tak skonstruowane prawo nie miałyby żadnego sensu.

Z powyższego wynika, że po odstąpieniu przez konsumenta od umowy, gdy w rezultacie tej czynności konsument odesłał sprzedawcy inną rzecz, nieobjętą zawartą między stronami umową, po stronie sprzedawcy nie aktualizuje się obowiązek zwrotu płatności. Nie został bowiem spełniony przez konsumenta warunek dotyczący zwrotu rzeczy według art. 34 ust. 1 Ustawy o prawach konsumenta. Sprzedawca nie otrzymał od konsumenta rzeczy z powrotem, gdyż konsument odesłał mu rzecz inną. Nie ma mowy o „powrocie” rzeczy do sprzedawcy.

Taka konstrukcja prawna powoduje zabezpieczenie interesów przedsiębiorcy, który może wstrzymać się z dokonaniem zwrotu płatności. Tym bardziej, że konsument, składając oświadczenie o odstąpieniu od umowy, nie musi jednocześnie z nim przysłać towaru do przedsiębiorcy. Dla zminimalizowania ryzyka działania na szkodę przedsiębiorcy przez odstąpienie od umowy i brak odesłania towaru może on wstrzymać się z dokonaniem płatności na rzecz konsumenta do czasu, kiedy otrzyma z powrotem towar lub dowód jego odesłania, w zależności od tego, które zdarzenie nastąpi wcześniej.

Obowiązek odesłania rzeczy

Pozostaje nam wyjaśnienie tego, czy w takiej sytuacji sprzedawcę obciąża obowiązek odesłania rzeczy omyłkowo zwróconej przez konsumenta i jak wygląda kwestia ponoszonych przy tym kosztów. Sprzedawca otrzymał rzecz, której nie jest właścicielem. Posiadanie przez sprzedawcę rzeczy, której właścicielem jest konsument pozostaje zatem bez podstawy prawnej. Oznacza to, że sprzedawca powinien umożliwić konsumentowi jej odbiór, np. osobisty – o ile w przypadku np. sklepu internetowego w ogóle zaistnieje taka możliwość. Z drugiej strony sprzedawca nie może ponosić w związku z błędem konsumenta żadnych dodatkowych kosztów. Ewentualne odesłanie przesyłki z powrotem do konsumenta będzie

więc możliwe na koszt tego ostatniego. Konsument nie ma podstaw prawnych, by żądać zwrotu omyłkowo przesłanego towaru na koszt sprzedawcy.

Ponadto sprzedawca powinien dochować staranności przy przechowywaniu rzeczy odesłanej mu przez konsumenta. Z pewnością nie może rozporządzać nią jak właściciel i np. zutylizować. Tym niemniej jeśli w związku z przechowywaniem rzeczy powstaną u sprzedawcy określone koszty, ten ma prawo obciążyć nimi konsumenta zgodnie z ogólnymi regułami przechowywania. O ile w przypadku złożenia przez konsumenta reklamacji sprzedawca ma obowiązek nieodpłatnie przechowywać daną rzecz, o tyle w każdym innym przypadku, również po upływie terminu do jej odebrania, może naliczać klientowi opłaty z tytułu bezumownego przechowywania towaru.

Uwaga na klauzule niedozwolone!

Jak ustaliliśmy, za działanie polegające na odesłaniu sprzedawcy rzeczy, która nie była przedmiotem umowy sprzedaży, zasadniczo odpowiada konsument. Obowiązki sprzedawcy sprowadzają się jedynie do zapewnienia starannego przechowania rzeczy do czasu odebrania jej przez konsumenta lub odesłania jej na koszt konsumenta. Nie oznacza to jednak, że wynikające z tego reguły ogólne postępowania z nieprawidłowo odesłanym towarem mogą zostać bezpiecznie przez sprzedawcę wpisane do regulaminu sklepu. Istnieje bowiem realne niebezpieczeństwo, że z góry założone przerzucenie odpowiedzialności na konsumenta może zostać uznane za klauzulę niedozwoloną.

Dotyczy to zarówno postanowień regulaminowych, w których sprzedawca zastrzeże, iż koszty odesłania rzeczy poniesie konsument, jak i ewentualnych zapisów o obciążeniu konsumenta kosztami przechowywania rzeczy. Chodzi o to, że każdy przypadek błędnego zwrotu towaru w ramach konsumenckiego odstąpienia od umowy zawsze powinien być rozpatrywany indywidualnie, w szczególności pod kątem ustalenia, czy rzeczywiście zwracana

rzecz była bądź nie była objęta umową sprzedaży między stronami. Ze względu na szczególną ochronę praw konsumenta nie można wszystkich tego rodzaju sytuacji uogólniać do postanowień regulaminowych, które z góry zakładają odpowiedzialność konsumenta i nakładają na niego jakieś obowiązki. Z dużym prawdopodobieństwem można założyć, że próba uregulowania tego w regulaminie skończy się postępowaniem przed Prezesem UOKiK, uznaniem zapisów regulaminowych za klauzule niedozwolone i sankcjami finansowymi dla przedsiębiorcy.

Podsumowanie

Przypadki konsumenckiego odstąpienia od umowy sprzedaży i odesłania rzeczy, która nie była nią objęta, mogą wynikać z pomyłki lub też z celowego działania nieuczciwego kupującego. W praktyce zdarzają się przypadki, gdy kupujący chce w ten sposób wyłudzić od sprzedawcy zwrot równowartości rzeczy, którą zdecydował się zatrzymać, zwracając jednocześnie inny towar jedynie podobny, zużyty bądź uszkodzony.

W każdej takiej sytuacji sprzedawca nie ma obowiązku ponoszenia jakiegokolwiek kosztów – czy to związanych ze zwrotem ceny, czy też odesłania przesyłki na własny koszt. Sprzedawca powinien w ramach zawodowej staranności dążyć do wyjaśnienia sytuacji z konsumentem i czekać na jego ruch. Jeśli konsument zdecyduje się osobiście odebrać pomyłkowo odesłaną rzecz – sprzedawca powinien mu to w miarę możliwości umożliwić. Jeśli konsument zechce skorzystać z przesyłki – sam powinien pokryć jej koszty. Jeżeli sprzedawca przechowując z należytą starannością rzecz poniósł przy tym określone koszty – może nimi obciążyć konsumenta.

Mirosław Dyka

prawnik, adwokat, którego głównym przedmiotem zainteresowania są zagadnienia związane z obrotem konsumenckim i handlem elektronicznym, ekspert serwisu legalniewsieci.pl.

Działalność przedsiębiorców w cieniu brexitu, część II

Możliwe konsekwencje

Filip Kolmus

W pierwszej części artykułu na temat brexitu opisano w jakich warunkach doszło do podjęcia decyzji o opuszczeniu Unii Europejskiej przez Wielką Brytanię, a także to, na jakich zasadach może wystąpić ze struktur Wspólnoty. Z kolei w drugiej części podjęto próbę pokazania, jakie konsekwencje może mieć brexit w kilku wybranych obszarach.

Swobodny przepływ osób po brexicie

• Delegowanie pracowników

Kwestia delegowania pracowników do innego kraju członkowskiego za sprawą ostatnich zmian prawnych jest gorącym tematem w środowisku przedsiębiorców. Mająca wejść w życie dyrektywa z 28 czerwca 2018 roku zmieniająca dyrektywę 96/71/WE dotyczącą delegowania pracowników w ramach świadczenia usług, wprowadza rozwiązania niekorzystne z punktu widzenia polskiej gospodarki, jak chociażby krótszy okres delegowania. Powstaje zatem pytanie, jak i czy w ogóle to zagadnienie będzie uregulowane w odniesieniu do pracowników delegowanych do Wielkiej Brytanii.

Dosyć jednoznacznie rysuje się najbliższa przyszłość prawa o pracownikach delegowanych, jeżeli wiążąca stanie się umowa o wystąpieniu, czyli nastąpi tzw. miękki brexit. W tym przypadku polskich przedsiębiorców w dalszym ciągu będzie obowiązywała dotychczasowa dyrektywa oraz przepisy transponowane do krajowych porządków prawnych, w tym polskie i brytyjskie z 1996 r. Pierwsze zmiany nastąpią z końcem lipca 2020 r., gdy wejdą w życie nowe przepisy ustalone przez wspomnianą znowelizowaną dyrektywę. Także Zjednoczone Królestwo będzie musiało dostosować własne ustawodawstwo do tych zmian, jako że w okresie przejściowym wiąże

je prawo europejskie wraz z wprowadzonymi w tym czasie nowymi aktami prawa. Nie wiadomo jaką formę współpracy w tym zakresie wybiorą władze UE i Wielkiej Brytanii z początkiem 2021 r., czyli wraz z końcem okresu przejściowego przewidzianego w umowie „rozwodowej” pomiędzy Wielką Brytanią a UE. Dodać należy, że wynegocjowana umowa o wystąpieniu przewiduje możliwość przedłużenia przez jej strony okresu przejściowego.

Znacznie trudniejsze do przewidzenia są realia „twardego” brexitu. Wiadomo, że w relacjach ze Zjednoczonym Królestwem nie będzie już obowiązywać prawo UE, w tym wspomniane wcześniej przepisy dotyczące delegowania pracowników. Jeden ze scenariuszy zakłada powrót do dawnych, zawartych przez niektóre kraje wspólnoty umów dwustronnych o zabezpieczeniu społecznym, które częściowo regulują kwestie pracowników delegowanych¹. Polska jednak dotychczas nie podpisała umowy o tym charakterze z Wielką Brytanią. W takim wypadku polscy pracownicy będą podlegali tym samym przepisom, którym podlegają pracownicy brytyjscy. Prawdopodobne jest także to, że UE oraz Wielka Brytania wypracują w krótkim czasie umowę ramową regulującą status pracowników drugiej strony na własnym terytorium. Z pewnością pracownicy i pracodawcy, których dotyczy ten problem, powinni uważnie śledzić rozwój wydarzeń związanych z brexitem i starać się przygotować na każdą ewentualność².

• Zabezpieczenie społeczne osób pracujących na terenie Zjednoczonego Królestwa

Przy założeniu „miękkiego” brexitu pracownicy, którzy rozpoczęli pracę na Wyspach przed końcem okresu przejściowego, będą podlegali tym samym regulacjom, które obowiązywały ich dotychczas. Trudno przewidywać, jakie będą długoterminowe rozwiązania

w tym zakresie, tj. po negocjacjach w sprawie traktatu Wielka Brytania–UE, czyli po 31 grudnia 2020 r.

Znacznie trudniejsza stanie się sytuacja dla pracodawców i pracowników w przypadku braku ratyfikacji umowy brexitowej, kiedy to przestaną obowiązywać regulacje unijne dotyczące koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego. Z dzisiejszego punktu widzenia jest to sytuacja niepewna. Na razie nie wiadomo, jakie podejście przyjmie w tej sprawie strona brytyjska. Możliwe, że ponownie zaczną obowiązywać bilateralne umowy dotyczące zabezpieczenia społecznego, zawierane między Wielką Brytanią a poszczególnymi państwami europejskimi. W kontekście zarówno Polski, jak i innych państw Europy Środkowej i Wschodniej, pojawia się jednak problem braku takich umów. Domyślnie w takiej sytuacji kwestia zabezpieczenia społecznego nie będzie w ogóle skoordynowana, a zatem pracownicy i pracodawcy będą podlegali dwóm krajowym systemom. To z kolei może rodzić poważne konsekwencje np. w postaci braku nabytego tytułu chociażby do świadczeń emerytalnych. Na wypadek zaistnienia tego scenariusza przedsiębiorcy powinni podjąć podstawowe kroki przygotowawcze, takie jak: identyfikacja potencjalnych sytuacji, w których konieczne będzie podwójne opłacanie składek, poznanie brytyjskiego systemu ubezpieczeń społecznych, analiza w zakresie obecnej liczby pracowników, ich wieku i innych aspektów, które należy wziąć pod uwagę, redefiniując politykę kadrową swojego przedsiębiorstwa itd.

• Prawo pobytu pracowników na terenie Zjednoczonego Królestwa

„Miękki” brexit zakłada okres przejściowy, dzięki któremu pracownicy i obywatele UE do końca 2020 r. będą mogli bez przeszkód korzystać ze swobody przepływu osób. Do tego terminu nie zostaną wprowadzone wymagania wizowe

ani żadne obciążające procedury migracyjne³.

Niepewna jest sytuacja pracowników w Wielkiej Brytanii w przypadku wyjścia bez umowy. W materiałach opublikowanych przez Komisję Europejską, organ ten wezwał wszystkie państwa członkowskie, aby w razie „twardego” brexitu respektowały dotychczasowe prawa obywateli brytyjskich już przebywających na ich terytorium. Istnieje zatem przypuszczenie, że władze brytyjskie będą stosowały analogiczne podejście do obywateli państw UE, o co apelowała Komisja⁴. Podróżujący mogliby przemieszczać się bezwizowo do 90 dni. Po tym czasie będzie już konieczne uzyskanie pozwolenia na pobyt⁵. Podejście strony brytyjskiej do tej kwestii nie jest jednak przesądzone ze względu na fakt, iż problem migracji jest w tym kraju bardzo gorący. W razie „twardego” brexitu po 31 października 2019 r. nie można wykluczyć możliwości powstania bardziej restrykcyjnych regulacji.

- **Uznawanie kwalifikacji zawodowych**

Wskutek „twardego” brexitu mogą występować problemy z wzajemnym uznawaniem kwalifikacji zawodowych. Uprawnienia do wykonywania zawodu wydane w jednym z 27 państw członkowskich mogą nie być respektowane przez władze brytyjskie. Możliwe jest także pojawienie się wymogu dostarczenia dodatkowych potwierdzeń ich posiadania. Warto zatem zadbać o to, aby przed 31 października 2019 r. uzyskać niezbędne kwalifikacje (lub ich uznanie) na terytorium Wielkiej Brytanii.

Jeżeli jednak zacznie obowiązywać umowa o wystąpieniu, to jej przepisy dążą do tego, aby „(...) brexit nie wpłynął na ważność kwalifikacji obywateli UE i obywateli Zjednoczonego Królestwa,

k którzy w chwili wygaśnięcia okresu przejściowego mieszkają legalnie w państwie przyjmującym, a już uprzednio uzyskali uznanie swoich kwalifikacji w tym państwie na mocy określonych uregulowań UE, oraz na ich prawo do wykonywania zawodu w tym państwie”⁶.

Swobodny przepływ towarów

- **Kontrole graniczne i procedury celne**

Podobnie jak w przypadku innych kwestii, także w przypadku kontroli celnych okres przejściowy pozwoli na dostosowanie się do przyszłych rozwiązań. Oznacza to, że zostaną utrzymane dotychczasowe zasady swobodnego przepływu towarów, które dzisiaj gwarantują obywatelom i innym podmiotom UE swobodę obrotu wewnątrz wspólnoty. Produkt dopuszczony do sprzedaży w jednym z państw członkowskich będzie mógł być bez przeszkód przemieszczany do Wielkiej Brytanii, podobnie jak w przypadku produktów z Wielkiej Brytanii zmierzających do Europy. Najprawdopodobniej po tym czasie (tj. po 31 grudnia 2020) kontrole graniczne będą prowadzone. Biorąc jednak pod uwagę zapowiedzi strony brytyjskiej i deklarowaną przez nią chęć ustanowienia warunków jak najbardziej zbliżonych do wolnego handlu,

a także funkcjonującą od dawna swobodę przepływu towarów w UE, można oczekiwać, że ostateczny traktat normujący stosunki dwustronne będzie stwarzał dla przedsiębiorców bardzo przystępne ramy prawne działalności handlowej.

W razie „twardego” brexitu, kontrole graniczne będą prowadzone już od 31 października 2019 r. Państwa członkowskie będą wtedy zmuszone traktować Wielką Brytanię jako państwo trzecie, a zatem zastosowanie znajdą procedury właściwe dla obrotu z takimi partnerami. Towary będą podlegały sprawdzeniu ich zgodności pod względem celnym, weterynaryjnym, fitosanitarnym czy pod kątem bezpieczeństwa użytkowania. To niewątpliwie spowoduje utrudnienia komunikacyjne w obszarach przygranicznych⁷. Krajowa Administracja Skarbowa przygotowała dla eksporterów i importerów prowadzących działalność na rynku brytyjskim informacje o procedurach, które będą obowiązywały od 31 października 2019 r. w przypadku brexitu „twardego”.

Dla eksporterów i importerów, zgodnie z Unijnym Kodeksem Celnym, obejmują one obowiązki składania zgłoszenia

celnego w związku z wywozem lub przywozem towarów na obszar UE, poprzedzony rejestracją w usłudze e-klient, a także wystąpieniem o nadanie numeru *Economic Operator Registration Index* (EORI). Należności celne będą naliczane tak, jak dla państwa trzeciego. Dodatkowo importerzy staną przed koniecznością uzyskania pozwolenia celnego w przypadku niektórych grup towarów⁸.

Źródłem, z którego przedsiębiorca może pozyskać informacje na temat unijnej taryfy celnej, jest wyszukiwarka Zintegrowanej Taryfy Wspólnot Europejskich (TARIC) dostępna pod adresem https://ec.europa.eu/taxation_customs/dds2/taric/taric_consultation.jsp?Lang=pl.

Średnie unijne stawki celne dla niektórych grup produktów podano w tabeli niżej⁹.

Grupa towarów	Średnia stawka celna
Produkty pochodzenia zwierzęcego	15,7%
Nabiał	35,4%
Maszyny elektryczne	2,8%
Owoce i warzywa	10,5%
Wyroby cukiernicze	23,6%

Źródło: *Brexit. Co powinien wiedzieć przedsiębiorca?*, broszura przygotowana przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych we współpracy z właściwymi ministerstwami i innymi urzędami centralnymi.

• VAT we wzajemnym obrocie po wyjściu Wielkiej Brytanii z UE

Rozliczenia w zakresie podatku od towarów i usług po brexicie „twardym” ulegną istotnym zmianom. Przede wszystkim obrót towarami pomiędzy Zjednoczonym Królestwem a UE-27 będzie stanowił inny przedmiot opodatkowania. Obecnie przedsiębiorcy w ramach UE rozliczają VAT od wewnątrzspółnotowego nabycia towarów oraz wewnątrzspółnotowej dostawy towarów. Po brexicie obrót towarowy z Wielką Brytanią będzie traktowany jako import i eksport z i do państw trzecich. Wpłynie to między innymi na moment powstania obowiązku podatkowego. Przy imporcie obowiązek ten z reguły powstanie wraz z wprowadzeniem towaru na obszar celny UE, czyli przy dokonywaniu odprawy celnej, co oznacza konieczność

jednoczesnej zapłaty podatku (państwa członkowskie mogą jednak zezwalać na rejestrowanie podatku VAT od importu w deklaracjach okresowych). W obrocie towarami według przepisów o WNT i WDT obowiązek podatkowy powstaje z chwilą wystawienia faktury, nie później jednak niż do 15 dnia następnego miesiąca po miesiącu, w którym nastąpiła dostawa towarów. W praktyce może to wpływać negatywnie na płynność finansową przedsiębiorstw¹⁰. Nie będzie możliwe również korzystanie z systemu sprzedaży wysyłkowej do i ze Zjednoczonego Królestwa¹¹.

Podatek VAT będzie należny przy imporcie według takiej stawki, jak przy dostawie danego typu towarów na terenie państwa członkowskiego. Jednocześnie należy pamiętać, że eksport z UE podlega stawce VAT 0%. Eksporter musi jednak wykazać, że towar docelowo trafił do kraju nienależącego do UE. Zazwyczaj odpowiednim dokumentem jest poświadczenie wyprowadzenia poza obszar celny UE wydawane przez urząd celny wywozu.

Istotną zmianą, w zakresie podatku VAT od świadczenia usług w przypadku „twardego” brexitu, może być obowiązek ustanawiania przedstawiciela podatkowego. Byłoby to konieczne, jeżeli między państwem trzecim a państwem unijnym, w którym powstał obowiązek podatkowy (i odwrotnie), nie istnieje żadne porozumienie dotyczące współpracy administracyjnej w dziedzinie podatku od wartości dodanej. W takim wypadku art. 204 Dyrektywy VAT (Dyrektywa 2006/112/WE Rady z dnia 28 listopada 2006 r. w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej) dopuszcza możliwość wprowadzenia obowiązku ustanowienia dla podmiotów z takich państw przedstawicieli podatkowych w państwie, gdzie powstał obowiązek. To przedstawiciele będą wówczas zobowiązani do zapłaty podatku.

Zmian spodziewać się mogą także usługodawcy z sektora teleinformatycznego, którzy składają deklaracje przez system małych punktów kompleksowej obsługi (MOSS). Dotychczasowa procedura dla podatników mających siedzibę w państwie członkowskim nie będzie miała zastosowania na rzecz procedury dla podatników mających siedzibę w państwie trzecim.

Zmiany mogą zająć także w kwestii zwrotu podatku VAT. Do tej pory obowiązywała procedura odnosząca się do zwrotów między państwami członkowskimi. Po „twardym” brexicie może jednak mieć zastosowanie w odniesieniu do Wielkiej Brytanii zwrot taki, jak między UE a państwem trzecim. Podatnik, który w takim przypadku chce uzyskać zwrot, musi bezpośrednio zwrócić się do państwa, od którego żąda zwrotu, a nie jak poprzednio, gdy robił to za pośrednictwem państwa siedziby. Możliwe jest także wprowadzenie konieczności posiadania przedstawiciela podatkowego do odbioru zwrotu.

Wspólne oświadczenie wydane przez UE i Zjednoczone Królestwo¹² zawiera zapewnienie, że w okresie przejściowym przy czynnościach transgranicznych nadal będzie obowiązywać Dyrektywa Rady 2006/112/WE z dnia 28 listopada 2006 roku ws. wspólnego systemu podatku od wartości dodanej i zostaną zachowane dotychczasowe prawa i obowiązki podatników¹³. Warto mimo to zabezpieczyć się na wypadek wyjścia Zjednoczonego Królestwa bez umowy i m.in. gromadzić niezbędne dowody wymiany, aby móc wykazać, że nabycia lub dostawy w kierunku Wielkiej Brytanii, które rozpoczęte zostały przed brexitem, kwalifikują się jako WDT lub WNT. To samo zalecenie dotyczy transgranicznego świadczenia usług w kierunku brytyjskim¹⁴.

• Dopuszczenie towarów do obrotu

Do momentu opuszczenia Unii lub do końca okresu przejściowego przedsiębiorców zarejestrowanych w Wielkiej Brytanii będą w pełni obowiązywały wszystkie regulacje dotyczące oznakowania CE. Później jednak władze brytyjskie będą musiały dostosować swoje prawodawstwo tak, aby przedsiębiorcy z tego kraju mogli wprowadzać swoje towary na wspólny rynek. Zatem prawdopodobnie środowisko biznesowe nie odczuje zmian w kontekście regulacji oznakowania CE. Władze brytyjskie decydując się na wystąpienie z UE, bardzo ograniczyły swój wkład w kształt przyszłego prawa o bezpieczeństwie produktów. Centrum prawodawstwa z tego zakresu pozostanie na kontynentalnej części Europy¹⁵.

Pewnym utrudnieniem, przede wszystkim dla brytyjskich podmiotów, będzie

wymóg korzystania z Jednostki Notyfikowanej ulokowanej na terytorium UE, gdy procedura oceny zgodności będzie wymagała jej udziału. W takiej sytuacji, gdy przedsiębiorstwo zarejestrowane w Londynie po okresie przejściowym lub po 31 października przy „twardym” brexicie będzie chciało wprowadzić na rynek hiszpański np. maszynę do produkowania materiałów pirotechnicznych, to przy przeprowadzaniu procedury zgodności nie będzie mogło korzystać z usług brytyjskich Jednostek Notyfikowanych, a wyłącznie tych, które są akredytowane w jednym z 27 państw członkowskich¹⁶.

- **Działalność firm transportowych na terenie Zjednoczonego Królestwa**

W przypadku braku okresu przejściowego przewoźników drogowych po 31 października 2019 r. spotykają poważne utrudnienia. Przeszaną bowiem obowiązywać certyfikaty kompetencji zawodowych dla przewoźników i spedytorów. Takie dokumenty wydane przez organy Zjednoczonego Królestwa nie będą miały mocy na terytorium UE. Prawdopodobnie także polskie (unijne) certyfikaty nie będą uznawane na terytorium brytyjskim. Ten sam mechanizm będzie miał zastosowanie także

do świadectw kierowców (jeżeli kierowca jest obywatelem państwa trzeciego, czyli np. Ukrainy, aby wykonywać pracę w firmie transportowej na terenie UE, musi posiadać świadectwo kierowcy).

Wykonywanie przewozów międzynarodowych wymaga posiadania licencji wspólnotowej, wydawanej przez organ państwa członkowskiego, w którym zarejestrowany jest przewoźnik. Powstanie zatem problem dla przedsiębiorstw brytyjskich, polegający na konieczności zarejestrowania swojego przedsiębiorstwa w jednym z państw członkowskich i uzyskania licencji wspólnotowej. Niewykluczone, że na analogiczny problem natrafiają podmioty z państw członkowskich wykonujące przewozy w Wielkiej Brytanii. Podobnie będzie przy licencjach na międzynarodowe przewozy osobowe autokarem i autobusem.

Powyższa sytuacja może doprowadzić do tego, że przewozy realizowane przez obie strony będą podlegały systemowi kwotowemu Międzynarodowego Forum Transportowego. Wykluczony jest także przy „twardym” brexicie przewóz kabotażowy, przynajmniej na terytorium któregośkolwiek z państw UE-27. Przewoźnicy brytyjscy nie będą mogli zatem transportować towarów

np. ze Szczecina do Wrocławia, tj. wewnątrz jednego kraju.

Wraz z momentem wystąpienia Wielkiej Brytanii przestanie być objęta zakresem umowy INTERBUS z dnia 30 czerwca 2001 dot. międzynarodowego okazjonalnego przewozu pasażerów autokarami i autobusami¹⁷.

Prawdopodobnie pod rządami prawa brytyjskiego, czyli przy założeniach scenariusza bezumownego opuszczenia UE, nie zmienią się wymogi dotyczące czasu pracy zawodowych kierowców. Obowiązywać będzie brytyjski akt prawny, który będzie dostosowany do norm unijnych¹⁸.

Ochrona danych osobowych

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE, znane powszechnie jako RODO, rozróżnia dwa obszary, w których następuje przetwarzanie danych, tj. Europejski Obszar Gospodarczy oraz państwa trzecie. Dla każdego z tych obszarów RODO przewiduje inny zakres obowiązków podmiotu przetwarzającego dane. W razie „twardego” brexitu przedsiębiorcy z Polski w relacjach ze Zjednoczonym Królestwem teoretycznie będą musieli stosować przepisy o przetwarzaniu danych do państw trzecich. Przedsiębiorcy musieliby zatem korzystać z takich zabezpieczeń, jak mechanizmy certyfikacji, wiążące reguły korporacyjne, standardowe klauzule ochrony danych czy kodeksy postępowania. W sporadycznych przypadkach przekazywania danych do Zjednoczonego Królestwa (tj. państwa trzeciego) od wskazanych zabezpieczeń zastosowanie znajdują przewidziane przez rozporządzenie odstępstwa. Mowa chociażby o przekazaniu danych na podstawie zgody tego, czyje dane są przetwarzane.

Prawdopodobnie jednak kwestia przekazywania danych osobowych do Wielkiej Brytanii nie ulegnie zmianie, nawet w przypadku „twardego” brexitu. Biorąc pod uwagę fakt, że system ochrony

danych osobowych w tym kraju jest co najmniej tak samo bezpieczny jak w innych państwach UE, to Komisja Europejska może na podstawie art. 45 RODO wydać zezwolenie pozwalające na swobodny transfer danych do tego kraju. W związku z tym administratorzy i przetwarzający dane nie powinni spodziewać się znaczących zmian w zakresie swoich obowiązków¹⁹.

Zamówienia publiczne

Zmiany przewidywane są również w sferze zamówień publicznych w Unii Europejskiej. Jeżeli ziści się scenariusz „twardego” brexitu, to podmioty brytyjskie będą traktowane jak inne z siedzibą w krajach trzecich, a czasem nawet w sposób mniej uprzywilejowany, gdyż z niektórymi państwami trzecimi UE zawarła umowy otwierające rynek zamówień publicznych. Do takich umów zaliczyć można m.in. umowę o wolnym handlu między Unią Europejską i jej państwami członkowskimi a Republiką Korei.

Jeżeli chodzi o zamówienia sektorowe, to zgodnie z Dyrektywą 2014/25/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie udzielania zamówień przez podmioty działające w sektorach gospodarki wodnej, energetyki, transportu i usług pocztowych, uchylającej dyrektywę 2004/17/WE, państwa członkowskie będą mogły odrzucać oferty firm brytyjskich, jeśli będą one w 50 lub więcej procentach składały się z produktów pochodzących z państw trzecich.

W przypadku wyjścia bez umowy podmioty z Wielkiej Brytanii mogą także nie być dopuszczane przez państwa członkowskie do przetargów w dziedzinie obronności i bezpieczeństwa.

Niedogodności spotkać mogą przedsiębiorstwa posługujące się certyfikatami bezpieczeństwa wydanymi w Zjednoczonym Królestwie, wymaganymi przy przetargach w państwach członkowskich. Od momentu opuszczenia UE przez Wielką Brytanię państwa członkowskie mogą nie uznawać takich certyfikatów. W konsekwencji może to doprowadzić do sytuacji wykluczenia z rynku zamówień publicznych w państwach UE

podmiotów, które nie posiadają tego typu dokumentów wydanych w krajach wspólnotowych²⁰.

Oczywiście, również w przypadku „twardego” brexitu nie jest wykluczone, podpisanie przez UE i Wielką Brytanię umowy regulującej zasady wzajemnego dostępu do rynków zamówień publicznych.

Udział Zjednoczonego Królestwa w programach UE

Zgodnie z art. 137 umowy o wystąpieniu Wielka Brytania będzie uczestniczyła w implementacji wszystkich programów zawartych w wieloletnich ramach finansowych UE. Oznacza to, że w razie zaistnienia brexitu „miękkiego”, programy takie jak Horyzont 2020²¹, COSME²², Erasmus²³ czy Erasmus dla Młodych Przedsiębiorców będą finansowane ze środków europejskich w 2019 oraz 2020 roku.

Następstwem opuszczenia struktur unijnych bez ratyfikacji umowy o wystąpieniu będzie zakończenie finansowania z budżetu europejskiego projektów podjętych przez brytyjskie przedsiębiorstwa i instytucje. Nie musi to jednak być jednoznaczne z rezygnacją z uczestnictwa w programach. Rząd brytyjski zagwarantował, że nawet mimo wyboru opcji „no-deal”, środki na realizację programów będą zagwarantowane²⁴.

Filip Kolmus

Departament Wsparcia
Przedsiębiorczości, Polska Agencja
Rozwoju Przedsiębiorczości

- <https://www.soposting-worker.com/en/Brexit-posting-of-foreign-workers-in-france/> (dostęp: 10.01.2019).
- <https://www.lexology.com/library/detail.aspx?g=27e38a5a-4286-4f70-a00b-655130450a67> (dostęp: 10.01.2019).
- www.polishexpress.co.uk/kiedy-zakonczy-sie-swo-bodny-przeplyw-osob-jesli-nie-dojdzie-do-umowy-ws-Brexitu (dostęp: 10.01.2018).
- Z materiałów Komisji Europejskiej, *Questions and Answers: the consequences of the United Kingdom leaving the European Union without a ratified Withdrawal*

Agreement (no deal Brexit), s. 1, dostępne pod adresem: https://ec.europa.eu/info/publications/factsheets-and-questions-and-answers_en (dostęp: 10.01.2019).

- http://europa.eu/rapid/press-release_IP-18-6402_en.htm (dostęp: 10.01.2019).
- Materiał Komisji Europejskiej z 26 listopada 2018 r. *Pytania i odpowiedzi – Prawa obywateli UE i obywateli Zjednoczonego Królestwa określone w umowie o wystąpieniu opublikowanej w dniu 14 listopada 2018 r.*, s. 36.
- Na podstawie materiałów Ministerstwa Spraw Zagranicznych *BREXIT Co powinien wiedzieć przedsiębiorca?*, dostępne na stronie: https://www.msz.gov.pl/pl/aktualnosci/wiadomosci/prezentacja_broszury__Brexit__co_powinien_wiedziec_przedsiębiorca_ (dostęp: 10.01.2019).
- Na podstawie: <https://www.podatki.gov.pl/clo/Brexit/> (dostęp: 10.01.2019).
- Opracowanie własne na podstawie: *BREXIT Co powinien wiedzieć przedsiębiorca?*, https://www.gov.pl/documents/910151/911704/DSE_brexit_Broszura_Brexit.pdf/15bce72a-75c8-13c0-bd60-47c558654964.
- <https://www.rp.pl/VAT/30209982-Brexit-Konsekwencje-dla-polskich-firm.html> (dostęp: 10.01.2019).
- Wystąpienie Zjednoczonego Królestwa z UE a przepisy UE w dziedzinie podatku od wartości dodanej*, materiały Komisji Europejskiej dostępne pod tym adresem: https://ec.europa.eu/info/Brexit/Brexit-preparedness/preparedness-notices_en#tradetaxud (dostęp: 10.01.2019).
- Joint statement from the negotiators of the European Union and the United Kingdom Government on progress of negotiation under Article 50 TEU on the United Kingdom's orderly withdrawal from the European Union* z 19 czerwca 2018 roku, https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/joint_statement.pdf (dostęp: 10.01.2019).
- <https://www.ashurst.com/en/news-and-insights/legal-updates/vat-after-Brexit/> (dostęp: 10.01.2019).
- Wystąpienie Zjednoczonego Królestwa z UE a przepisy UE w dziedzinie podatku od wartości dodanej*, materiały Komisji Europejskiej dostępne pod tym adresem: https://ec.europa.eu/info/Brexit/Brexit-preparedness/preparedness-notices_en#tradetaxud (dostęp: 10.01.2019).
- <https://www.conformance.co.uk/31-featured-information/51-what-does-Brexit-mean-for-ce-marking> (dostęp: 01.10.2019).
- <https://www.Brexitlegal.com/2018/01/ce-marking-post-Brexit/> (dostęp: 10.01.2019).
- Na podstawie: *Wystąpienie Zjednoczonego Królestwa z UE a przepisy UE w dziedzinie transportu drogowego z dnia 19 stycznia 2018*, materiał przygotowany przez Komisję Europejską, dostępny pod adresem: https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/file_import/road_transport_pl.pdf (dostęp: 10.01.2019).
- <https://www.surreyandhampshirehgvtraining.co.uk/index.php/Brexit-worries-eu-driving-regulations/> (dostęp: 10.01.2019).
- Wystąpienie Zjednoczonego Królestwa z UE a przepisy UE dotyczące ochrony danych osobowych*, materiały Komisji Europejskiej z dnia 9 stycznia 2018 r., dostępne pod adresem: https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/file_import/data_protection_pl.pdf (dostęp: 15.01.2019).
- Wystąpienie Zjednoczonego Królestwa z UE a przepisy UE w dziedzinie zamówień publicznych*, materiał Komisji Europejskiej z 18 stycznia 2018 r., dostępny pod wskazanym adresem: https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/file_import/public_procurement_pl.pdf.
- Horyzont 2020 – Program ramowy w zakresie badań i innowacji.
- COSME – Program ramowy na rzecz konkurencyjności małych i średnich przedsiębiorstw.
- Program działań Wspólnoty Europejskiej na rzecz mobilności studentów.
- <https://www.gov.uk/government/publications/the-governments-guarantee-for-eu-funded-programmes-if-theres-no-Brexit-deal/the-governments-guarantee-for-eu-funded-programmes-if-theres-no-Brexit-deal> (dostęp: 10.01.2019).

Przedsiębiorca w obliczu nowej Dyrektywy UE o restrukturyzacji i upadłości

Czyli o dyrektywie drugiej szansy

dr Joanna Uchańska, Konrad Jagocha

Od dłuższego czasu można zaobserwować działania wielu instytucji Unii Europejskiej, które zmierzają do uzdrowienia i skorygowania funkcjonowania systemu postępowań restrukturyzacyjnych w państwach członkowskich. Aby rynek wewnętrzny funkcjonował prawidłowo, a także chcąc ograniczyć przypadki upadłości przedsiębiorstw, jest niezbędne zharmonizowanie przepisów w dziedzinie restrukturyzacji, niewypłacalności, umorzenia długów i zakazów prowadzenia działalności gospodarczej.

Wprowadzenie państw członkowskich na wyższy poziom harmonizacji przepisów regulujących powyższe dziedziny ma doprowadzić do lepszego funkcjonowania w Unii Europejskiej rynków kapitałowych oraz poprawić odporność europejskich gospodarek na zagrożenia, co w konsekwencji ma minimalizować ryzyka związane ze zmniejszaniem się liczby miejsc pracy, a nawet może w przyszłości stworzyć podwaliny dla nowych projektów.

Efektem wspomnianych wcześniej działań jest przyjęta niedawno dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) w sprawie ram restrukturyzacji zapobiegawczej, umorzenia długów i zakazów prowadzenia działalności oraz w sprawie środków zwiększających skuteczność postanowień dotyczących restrukturyzacji, niewypłacalności i umorzenia długów, a także zmieniającej dyrektywę (UE) 2017/1132 (dyrektywa o restrukturyzacji i upadłości) (dalej: Dyrektywa). Jest ona ukierunkowana na przedsiębiorstwa i przedsiębiorców. Jej podstawowym celem jest umożliwianie przedsiębiorcom znajdującym się w trudnej sytuacji kontynuowanie prowadzonej działalności. Ma także wzmocnić występujące już od jakiegoś czasu w UE podejście pomocowe oparte na tzw. zasadzie drugiej szansy.

Najważniejsze mechanizmy Dyrektywy

Dyrektywa wprowadza wiele ciekawych i względnie nowych lub już wcześniej znanych, ale zreformowanych rozwiązań, których zadaniem jest ochrona oraz polepszenie sytuacji przedsiębiorcy w obliczu ryzyka braku płynności finansowej.

1. Narzędzia wczesnego ostrzegania (*early warning tools*)

Pierwszym z tych rozwiązań są z pewnością narzędzia wczesnego ostrzegania (ang. *early warning tools*)¹. Pozwalają one wykryć okoliczności, które mogłyby prowadzić do pojawienia się prawdopodobieństwa niewypłacalności i które sygnalizują dłużnikowi konieczność podjęcia niezwłocznych działań naprawczych. Należy w tym miejscu wspomnieć m.in. mechanizmy alarmowe w przypadku niedokonania określonych rodzajów płatności przez dłużnika. Mechanizmy alarmowe mogłyby być uruchamiane na przykład przez organ podatkowy lub stosowny krajowy organ zajmujący się ubezpieczeniami społecznymi (np. ZUS), który od dłuższego czasu nie rejestrowałby obowiązkowych wpłat.

Innym narzędziem wczesnego ostrzegania są z pewnością usługi doradcze świadczone przez organizacje publiczne bądź prywatne czy nawet informacje przesyłane od osób trzecich, takich jak księgowi – co może budzić pewne obawy tejże branży z uwagi na spoczywające na nich inne obowiązki, ale także otwiera nowe możliwości związane z prowadzoną działalnością – którzy mają dogłębną wiedzę o konkretnym przedsiębiorstwie, jak i o majątku, jakim dysponuje dłużnik. Niemniej jednak Dyrektywa pozostawia w tym temacie pewną

swobodę państwom członkowskim UE. Nie narzuca dokładnych mechanizmów, jedynie kreuje wymóg ich zapewnienia. Zgodnie z duchem Dyrektywy zasadnym wydają się też stworzenie portali bądź stron internetowych zawierających informacje nie tylko o aktualnie istniejących narzędziach wczesnego ostrzegania, ale również o postępowaniach oraz środkach dotyczących restrukturyzacji, aby w jak najprostszy i najtańszy sposób umożliwić dostęp do nich jak największej liczbie podmiotów.

2. Restrukturyzacja zapobiegawcza

Dyrektywa wprowadza pojęcie ram restrukturyzacji zapobiegawczej. Powinny one przede wszystkim umożliwić dłużnikom przejście w sposób skuteczny przez proces restrukturyzacji na wczesnym jej etapie, dzięki czemu ograniczy się niewypłacalności i niepotrzebną likwidację rentownych przedsiębiorstw. Zgodnie z art. 4 Dyrektywy w przypadku, gdy zachodzi prawdopodobieństwo niewypłacalności, państwa członkowskie mają obowiązek zapewnić dłużnikom dostęp do ram restrukturyzacji zapobiegawczej, które pozwalają im przeprowadzić restrukturyzację, z myślą o zapobieżeniu niewypłacalności oraz zapewnieniu ich rentowności – bez uszczerbku dla innych rozwiązań pozwalających uniknąć niewypłacalności – a tym samym ochronie miejsc pracy i utrzymaniu prowadzonej przez siebie działalności². To rozwiązanie jest przeznaczone przede wszystkim dla tych przedsiębiorców, którzy mimo trudnej sytuacji finansowej, po uzyskaniu odpowiedniej pomocy, uzyskają szansę dalszego prowadzenia działalności.

Dyrektywa przewiduje również takie sytuacje, w których dłużnicy zostają ograniczeni bądź nawet wykluczeni z możliwości skorzystania z ram restrukturyzacji zapobiegawczej. Może to dotyczyć między innymi przedsiębiorców-dłużników,

którzy zostali skazani na mocy prawa krajowego za poważne naruszenia obowiązków w zakresie rachunkowości lub księgowości. Wykluczenie może nastąpić również w sytuacji negatywnego wyniku testu rentowności, który stwierdzi brak możliwości pozytywnego przebiegu postępowania restrukturyzacyjnego. Co do zasady zgodnie z Dyrektywą ramy restrukturyzacji zapobiegawczej mają być dostępne jedynie na wniosek dłużników. To jest jedynie założenie, ponieważ Dyrektywa dopuszcza możliwość, aby państwa członkowskie UE w ramach własnego prawa krajowego zezwoliły na dostęp do nich innym zainteresowanym podmiotom, np. na wniosek wierzycieli lub przedstawicieli pracowników, ale pod warunkiem uzyskania zgody dłużnika. Ten ostatni element stanowi dobry warunek zabezpieczający tenże mechanizm.

3. Kontrola nad majątkiem i bieżącą działalnością

Kolejnym założeniem wynikającym wprost z Dyrektywy jest pozostawienie w rękach dłużnika, korzystającego z postępowań dotyczących restrukturyzacji zapobiegawczej, kontroli nad majątkiem i nad bieżącą działalnością przedsiębiorstwa. Oczywiście ta kontrola może mieć charakter całkowity lub częściowy – będzie to docelowo zależeć od konkretnego przypadku i sytuacji ekonomicznej dłużnika-przedsiębiorcy. W sytuacji zaistnienia problemów lub nieporadności przedsiębiorcy, właściwy organ sądowy lub administracyjny może powziąć decyzję o powołaniu nadzorca restrukturyzacyjnego. Jego zadaniem jest pomoc dłużnikowi przede wszystkim w negocjowaniu i sporządzaniu planu restrukturyzacji.

4. Wstrzymanie indywidualnych czynności egzekucyjnych

Aby pomóc dłużnikowi przeprowadzać negocjacje dotyczące planu restrukturyzacji w ramach restrukturyzacji zapobiegawczej, Dyrektywa przewiduje możliwość wstrzymania indywidualnych czynności egzekucyjnych wobec dłużnika. Jest to bardzo ważna instytucja z punktu widzenia przedsiębiorcy-dłużnika; może być **ogólna**, czyli obejmująca wszystkich potencjalnych wierzycieli lub **ograniczona** do jednego wierzyciela lub większej liczby pojedynczych wierzycieli lub jakieś określonej rodzajowo kategorii wierzycieli.

W artykule 6 pkt 4 Dyrektywy, zostały określone okoliczności, które mogą prowadzić do wyłączenia niektórych roszczeń lub ich kategorii z zakresu obejmującego wstrzymanie indywidualnych czynności egzekucyjnych. Takie wyłączenie może nastąpić m.in. wtedy, kiedy jest ono w sposób należyty uzasadnione lub gdyby wstrzymanie egzekucji doprowadziłoby do pokrzywdzenia wierzycieli. Co do zasady okres, na jaki można byłoby wstrzymać egzekucję, to 4 miesiące, ale w wyjątkowych okolicznościach może zostać przedłużony do 12 miesięcy. Dyrektywa po raz kolejny pozostawia swobodę państwu członkowskim UE na sprecyzowanie regulacji. Przedłużenie wstrzymania egzekucji przeciwko dłużnikowi-przedsiębiorcy może nastąpić na przykład w sytuacji, gdy w negocjacjach dotyczących planu restrukturyzacji poczyniono stosowne postępy lub gdy ich wstrzymanie nie doprowadzi do sytuacji, w której interes któregokolwiek z uczestników zostanie naruszony. Organy sądowe lub administracyjne mogą uchylić wstrzymanie indywidualnych czynności egzekucyjnych w momencie, gdy dalsze wstrzymanie nie spełnia już istoty pierwotnego celu lub gdy będzie to podstawą wniosku dłużnika lub nadzorca restrukturyzacyjnego.

5. Zawieszenie obowiązku wszczęcia postępowania

Wstrzymanie indywidualnych czynności egzekucyjnych wobec dłużnika-przedsiębiorcy niesie za sobą szeroko pojęte skutki. Jednym z nich jest możliwość zawieszenia obowiązku wszczęcia wobec przedsiębiorcy postępowania upadłościowego, które mogłoby się zakończyć jego likwidacją. Także w tym przypadku państwa członkowskie, w ramach własnych praw krajowych, mają możliwość samodzielnego doprecyzowania regulacji wyrażonych w Dyrektywie. Wprowadza ona bowiem zapis, iż państwa członkowskie mogą odstąpić od zastosowania instytucji zawieszenia obowiązku wszczęcia postępowania upadłościowego w stosunku do dłużnika, gdy nie jest on w stanie spłacać swoich długów w terminie ich wymagalności. Nie budzi wątpliwości, iż ten zapis jest bardzo dalekim przyzwoleniem złożonym na ręce państw członkowskich.

6. Zakaz rozwiązywania umów

Dyrektywa wprowadza zakaz rozwiązywania umów z dłużnikiem przez

wierzycieli. W tej sytuacji chodzi o wierzycieli, którym organ sądowy lub administracyjny w drodze decyzji wstrzymał możliwość przeprowadzenia indywidualnych czynności egzekucyjnych w stosunku do dłużnika-przedsiębiorcy. Warto zaznaczyć, iż często w umowach występuje, przewidziane w tzw. klauzulach *ipso facto*, czyli prawo do rozwiązania umowy na podstawie samego faktu niewypłacalności dłużnika i, co należy podkreślić, nawet wtedy, kiedy w sposób należyty wywiązywał się ze swoich obowiązków. Można pokusić się o stwierdzenie, iż powoływanie się na takie klauzule *ipso facto* przez wierzycieli, w sytuacji kiedy dłużnik jest dopiero na początku rozmów negocjacyjnych mających na celu ukształtowanie jak najkorzystniejszego dla niego planu restrukturyzacyjnego, ma zarówno wielce wysoce niekorzystny wpływ na samo przedsiębiorstwo, jak i na działania dłużnika ukierunkowane na jego ratowanie. Abstrahując od powyższego, Dyrektywa wprost zaznacza, iż wierzyciele nie mają prawa odmawiać wykonywania umów wzajemnych, przyspieszać ich realizacji lub w jakikolwiek inny sposób próbować ich zmieniać, doprowadzając jednocześnie tymi działaniami do wystąpienia realnych szkód u dłużnika, jedynie z powodu wystąpienia przez dłużnika z wnioskiem o wszczęcie postępowania dotyczącego restrukturyzacji zapobiegawczej lub wstrzymania indywidualnych czynności egzekucyjnych.

Zasada drugiej szansy

Następnymi kluczowymi elementami, które zostały przewidziane w przedmiotowej Dyrektywie, są to kwestie umorzenia długów i okresu związanego z zakazem prowadzenia działalności. Słuszne wydają się operować tymi pojęciami blisko siebie, ze względu na występujące w Dyrektywie regulacje, które w oczywisty sposób wprowadzają między nimi pewien stopień zależności, a przynajmniej tej terminowej. Dyrektywa wprowadza swoisty „ratunek” dla nadmiernie zadłużonych przedsiębiorców, który polega na możliwości całkowitego umorzenia długów przy jednoczesnym ograniczeniu stosowania zakazu prowadzenia działalności gospodarczej, co stanowi fundament tzw. drugiej szansy.

Co do zasady okres, po którego upływie niewypłacalni przedsiębiorcy mogą uzyskać całkowite umorzenie swoich długów, nie może być dłuższy niż trzy lata, począwszy najpóźniej od dnia:

- a) w przypadku postępowania obejmującego plan spłaty wierzycieli – decyzji organu sądowego lub administracyjnego zatwierdzającej plan lub od rozpoczęcia realizacji planu; albo
- b) w przypadku każdego innego postępowania – decyzji organu sądowego lub administracyjnego w sprawie wszczęcia postępowania, lub ustanowienia masy upadłościowej przedsiębiorcy³.

Istotne jest to, że dodatkowo państwa członkowskie w ramach własnej suwerennej woli ustawodawczej mogą wprowadzać dodatkowe obowiązki lub zastrzeżenia, polegające m.in. na zleceniu organowi sądowemu lub administracyjnemu prowadzenia postępowań weryfikacyjnych mających na celu sprawdzenie przedsiębiorcy-dłużnika, czy w sposób realny wypełnił ciążące na nim obowiązki. W przypadku rażącego naruszenia obowiązków dłużnika – wynikających z planu spłaty wierzyciela lub naruszenia jakiegokolwiek innego obowiązku lub stwierdzenia, iż przedsiębiorca swoim wnioskiem o umorzenie długów nadużył prawa – państwa członkowskie mogą

takiemu niesumiennemu przedsiębiorcy dostępowanie do procedury umorzenia długów odpowiednio ograniczyć lub wyłączyć.

Jak już wspomniano, z instytucją umorzenia długów powiązana jest kwestia dotycząca okresu zakazu prowadzenia działalności. Wszelkie zakazy podejmowania lub kontynuowania działalności handlowej, gospodarczej, rzemieślniczej lub zawodowej, które wynikają jedynie z faktu, iż przedsiębiorca jest niewypłacalny, przestają być skuteczne najpóźniej z końcem okresu wymaganego dla uzyskania umorzenia długów⁴. Jest to kolejny ukłon w stronę przedsiębiorców, aby dać im realną szansę na odbudowanie przedsiębiorstwa, które przechodzi chwilowy kryzys i umożliwić powrót na konkretny rynek gospodarczy w krótkim czasie.

Podsumowanie

Podsumowując, opisana w niniejszym artykule Dyrektywa wprowadza wiele gruntownych i kluczowych zmian sprzyjających przedsiębiorcom i umożliwiających im w sposób sprawny przejście przez proces restrukturyzacyjny.

Czas na wdrożenia przepisów czy założeń Dyrektywy do porządków krajowych

wynosi dwa lata, z wyjątkiem art. 28 lit. a), b) i c) oraz art. 28 lit. d), na które Dyrektywa przewiduje odpowiednio okres pięciu i siedmiu lat.

Z pewnością wiele wyrażonych w niej rozwiązań spowoduje, iż duża część przedsiębiorców, którzy znajdują się w trudnej sytuacji finansowej, będzie mogła nadal kontynuować prowadzenie swojej działalności i uniknie grożącej jej upadłości. Co do samych rozwiązań znajdujących się w Dyrektywie, można stwierdzić z pełną odpowiedzialnością, iż mają charakter przełomowy.

Wątpliwości może budzić natomiast fakt, czy zostanie spełniona przesłanka harmonizacji przepisów dotyczących restrukturyzacji w państwach członkowskich Unii Europejskiej. Należy w tym miejscu przypomnieć, iż sama Dyrektywa składa się jedynie z ogólnych ram opisujących poszczególne instytucje bądź postępowania, zostawiając w wielu miejscach swobodę państwom członkowskim UE do samodzielnego jej doprecyzowania względem własnych krajowych porządków prawnych. Więcej na ten temat będzie można powiedzieć na podstawie wniosków z pierwszych przypadków jej stosowania, ale na dzisiaj z całą pewnością należy stwierdzić, że przedstawia fundamentalną zmianę myśli restrukturyzacyjnej, gdzie na pierwszym miejscu klasyfikują się pozycja przedsiębiorcy-dłużnika.

Konrad Jagocha,
Junior Associate, aplikant adwokacki

dr Joanna Uchańska,
partner, radca prawny, Dział
Life Science & Healthcare,
Grupa Chafas i Wspólnicy

1 <https://www.consilium.europa.eu/pl/press/press-releases/2019/06/06/giving-entrepreneurs-a-second-chance-new-rules-on-business-insolvency-adopted/>.

2 Art. 4 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) w sprawie ram restrukturyzacji zapobiegawczej, umorzenia długów i zakazów prowadzenia działalności oraz w sprawie środków zwiększających skuteczność postanowień dotyczących restrukturyzacji, niewypłacalności i umorzenia długów, a także zmieniającej dyrektywę (UE) 2017/1132 (dyrektywa o restrukturyzacji i upadłości).

3 Art. 21, *Ibidem*.

4 Art. 22, *Ibidem*.

Raportowanie schematów podatkowych w Polsce

Zasady wynikające z implementowanych dyrektywy 2018/822

Marta Chorzępa-Starosta

1 stycznia 2019 r. weszły w życie przepisy dotyczące obowiązku raportowania schematów podatkowych, które zostały wprowadzone do Ordynacji podatkowej jako wynik implementacji dyrektywy Rady (UE) 2018/822². Przepisy w ogromnej części stanowią odzwierciedlenie dyrektywy, niemniej polski prawodawca zdecydował się na rozszerzenie obowiązku raportowania o polskie transakcje krajowe, przy spełnieniu odpowiednich warunków. Jeszcze przed wejściem w życie przepisów, minister finansów zdecydował się na wydanie objaśnień podatkowych. 21 grudnia 2018 r. został opublikowany ich projekt, natomiast 31 stycznia 2019 r. zostały opublikowane objaśnienia w wersji ostatecznej³. Przepisy implementujące obowiązek raportowania oraz wydane objaśnienia w obecnym brzmieniu nie są jasne i budzą sporo wątpliwości interpretacyjnych i praktycznych. Niniejszy artykuł ma na celu przedstawienie podstawowych założeń funkcjonowania raportowania schematów podatkowych w polskich realiach.

Czym są uzgodnienia podatkowe i schematy podatkowe?

W pierwszej kolejności rodzi się pytanie, czym jest uzgodnienie podatkowe oraz schemat podatkowy, którym obecnie poświęca się tak dużo uwagi. Stosownie do definicji legalnej rozumie się przez to czynność lub zespół powiązanych ze sobą czynności, w tym czynność planowaną lub zespół czynności planowanych, których co najmniej jedna strona jest podatnikiem lub które mają lub mogą mieć wpływ na powstanie lub niepowstanie obowiązku podatkowego⁴.

Wynika z tego, że z uzgodnieniem mamy do czynienia wtedy, kiedy są spełnione następujące warunki:

- 1) jest to czynność lub zespół powiązanych ze sobą czynności, w tym mogą być to także planowane czynności lub zespół czynności planowanych; takie określenie powoduje, że mogą być to zarówno czynności faktyczne (np. prowadzenie odpowiedniej analityki rachunkowej dla celów ulgi B+R), jak i czynności prawne (np. zawarcie określonej umowy);
- 2) co najmniej jedna strona ww. czynności jest podatnikiem lub
- 3) ww. czynności mogą mieć wpływ na powstanie lub niepowstanie obowiązku podatkowego.

Tym samym jest tutaj mowa o takich czynnościach, które są dokonywane przez podatnika albo mają wpływ na wymiar podatku. Takim uzgodnieniem będzie przykładowo wniesienie wkładu niepieniężnego do spółki kapitałowej lub skorzystanie z ulgi na badania i rozwój. Nie każde uzgodnienie będzie jednak schematem podatkowym.

Schematem podatkowym jest określone rozwiązanie intelektualne, które zostało wypracowane na podstawie znajomości przepisów prawa podatkowego oraz jego praktyki. W konsekwencji jest to taki sposób działania, który ma pozwolić na uzyskanie korzyści podatkowej. Natomiast odnosząc się do definicji legalnej schematu podatkowego, należy wskazać, że rozumie się przez to uzgodnienie, które:

- a) spełnia kryterium głównej korzyści oraz posiada ogólną cechę rozpoznawczą,
- b) posiada szczególną cechę rozpoznawczą, lub

- c) posiada inną szczególną cechę rozpoznawczą⁵.

Tym samym schematem podatkowym będzie jedynie takie uzgodnienie, które spełnia określone przez prawodawcę cechy. Możemy zatem wyróżnić 3 przydatki występowania schematu podatkowego:

- 1) uzgodnienie spełnia kryterium głównej korzyści oraz posiada co najmniej jedną z ogólnych cech rozpoznawczych, lub
- 2) uzgodnienie posiada co najmniej jedną szczególną cechę rozpoznawczą;
- 3) uzgodnienie posiada co najmniej jedną inną szczególną cechę rozpoznawczą.

Cechy te zostały wskazane przez prawodawcę wprost w przepisach, które zostały zestawione w poniższej tabeli.

Wyróżniamy 3 rodzaje schematów podatkowych:

- 1) **schemat podatkowy na zamówienie**, czyli schemat podatkowy tworzony dla indywidualnego przypadku;
- 2) **schemat podatkowy standaryzowany**, czyli schemat podatkowy możliwy do wdrożenia lub udostępnienia u więcej niż jednego korzystającego, przy czym istotne jest, że nie ma konieczności zmiany jego istotnych założeń;
- 3) **schemat podatkowy transgraniczny**, czyli schemat podatkowy, który:
  - a) spełnia kryterium transgraniczne⁶, czyli dotyczy więcej niż jednego państwa, w tym co najmniej jednego państwa

Cecha/kryterium	Przepis Ordynacji podatkowej, w którym określone są te cechy
Kryterium głównej korzyści	art. 86a § 2 Ordynacji podatkowej
Ogólne cechy rozpoznawcze	art. 86a § 1 pkt 6 Ordynacji podatkowej
Szczególne cechy rozpoznawcze	art. 86a § 1 pkt 13 Ordynacji podatkowej
Inne szczególne cechy rozpoznawcze	art. 86a § 1 pkt 1 Ordynacji podatkowej

- członkowskiego Unii Europejskiej, oraz
- b) spełnia kryterium głównej korzyści (art. 86a § 2 Ordynacji podatkowej) oraz
  - c) posiada którąkolwiek z ogólnych cech rozpoznawczych (art. 86a § 1 pkt 6 Ordynacji podatkowej) lub
  - d) posiada szczególną cechę rozpoznawczą (art. 86a § 1 pkt 13 Ordynacji podatkowej).

Może wystąpić również taka sytuacja, że schemat podatkowy transgraniczny będzie równocześnie schematem podatkowym standaryzowanym.

Powyższa definicja schematu podatkowego została ujęta szeroko i nie dotyczy tylko agresywnej optymalizacji podatkowej, ale także normalnego działania podatnika, które może spełniać wskazane powyżej cechy.

Schemat na zamówienie i standaryzowany – kiedy podlegają raportowaniu?

W przypadku kiedy rozpoznamy wystąpienie schematu podatkowego na zamówienie lub schematu podatkowego standaryzowanego, musimy sprawdzić, czy mamy do czynienia z **kwalifikowanym korzystającym**.

Jest to podmiot, który posiada co najmniej jedną z poniższych cech⁷:

- 1) przychody lub koszty korzystającego albo wartość jego aktywów w rozumieniu przepisów o rachunkowości, ustalone na podstawie prowadzonych ksiąg rachunkowych, przekroczyły w roku poprzedzającym lub w bieżącym roku obrotowym równowartość 10 000 000 euro,
- 2) jeżeli udostępniane lub wdrażane uzgodnienie dotyczy rzeczy lub praw o wartości rynkowej przekraczającej równowartość 2 500 000 euro,
- 3) w przypadku podmiotów powiązanych, jeżeli jakkolwiek podmiot spełnia kryterium określone w pkt. 1.

Tym samym, jeżeli mamy do czynienia z uzgodnieniem, które spełnia cechy określone w tabeli i możemy powiedzieć, że występuje schemat podatkowy na zamówienie lub schemat podatkowy

standaryzowany, a ponadto został on udostępniony lub wdrażony u kwalifikowanego korzystającego, to w takim przypadku schemat ten podlega obowiązkowi raportowania.

Schemat podatkowy transgraniczny – kiedy podlega raportowaniu?

W przypadku schematów podatkowych transgranicznych nie musi być spełnione kryterium kwalifikowanego korzystającego. A w konsekwencji do powstania obowiązku raportowania wystarczające jest to, że wystąpi sam schemat podatkowy transgraniczny, niezależnie od tego, czy został on udostępniony lub wdrażony u kwalifikowanego korzystającego⁸.

Kto ma obowiązek zaraportowania schematów podatkowych?

Wyróżniamy 3 rodzaje podmiotów, które biorą, lub mogą brać, udział w schematach podatkowych:

- 1) promotor,
- 2) korzystający,
- 3) wspomagający.

Promotor jest to podmiot (osoba fizyczna, osoba prawna, jednostka organizacyjna niemająca osobowości prawnej)⁹, który:

- 1) opracowuje,
- 2) oferuje,
- 3) udostępnia lub
- 4) wdraża uzgodnienie podatkowe.

Promotorami mogą być przede wszystkim profesjonalni pełnomocnicy, czyli doradcy podatkowi, adwokaci i radcowie prawni. Jednak wbrew powszechnemu przekonaniu, promotorami mogą być także wszyscy ci, którzy będą odpowiedzialni na przykład za wymyślenie schematu podatkowego. Może nim zatem być przykładowo księgowy, który takie uzgodnienie wymyśli i udostępni swojemu klientowi. Możliwe jest także wystąpienie wielu promotorów tego samego uzgodnienia (np. kancelaria prawnopodatkowa i jej partner).

Korzystający jest to podmiot (osoba fizyczna, osoba prawna, jednostka organizacyjna niemająca osobowości prawnej)¹⁰:

- 1) u której jest udostępniane lub wdrażane uzgodnienie, lub
- 2) która jest przygotowana do wdrożenia uzgodnienia, lub
- 3) dokonała czynności służące wdrożeniu uzgodnienia.

Tym samym, korzystającym będzie każdy podmiot, który jest beneficjentem uzgodnienia udostępnionego lub wdrożonego przez promotora.

Natomiast **wspomagający** jest to podmiot (osoba fizyczna, osoba prawna, jednostka organizacyjna niemająca osobowości prawnej)¹¹, która przy zachowaniu staranności ogólnie wymaganej w dokonywanych czynnościach, dla danego zawodu, obszaru specjalizacji oraz przedmiotu wykonywanych czynności podjął się udzielić, bezpośrednio lub pośrednio pomocy, wsparcia lub porad dotyczących:

- 1) opracowania,
- 2) wprowadzenia do obrotu,
- 3) organizowania,
- 4) udostępniania do wdrożenia lub
- 5) nadzorowania wdrożenia uzgodnienia.

Wspomagającym może być: biegły rewident, notariusz, księgowy, dyrektor finansowy, bank, pracownik, ale także prawnik, jeżeli zakres jego usług obejmuje właśnie powyższe czynności.

Kto powinien zaraportować schemat podatkowy?

W pierwszej kolejności podmiotem odpowiedzialnym za zaraportowanie udostępnienia lub wdrożenia schematu podatkowego jest promotor¹². To na nim ciążyą podstawowe obowiązki związane z przygotowaniem odpowiedniego zgłoszenia schematu podatkowego.

W sytuacji, w której promotor został zwolniony z tajemnicy zawodowej, to promotor powinien zaraportować schemat podatkowy w terminie 30 dni od:

- 1) dnia następnego po udostępnieniu schematu podatkowego;

- 2) następnego dnia po przygotowaniu schematu do wdrożenia lub
  - 3) dnia dokonania pierwszej czynności związanej z wdrożeniem schematu podatkowego,
- zależnie od tego, które z tych zdarzeń nastąpi jako pierwsze.

Schemat podatkowy raportuje się do Szefa Krajowej Administracji Skarbowej za pośrednictwem dedykowanej bramki internetowej dostępnej na stronie Ministerstwa Finansów z wykorzystaniem formularza MDR-1. W tym samym terminie promotor powinien poinformować korzystającego o fakcie zaraportowania schematu podatkowego oraz poinformować go o numerze schematu podatkowego (NSP), a jeżeli nie posiada tego numeru, to powinien przekazać mu informacje o schemacie podatkowym, który podlega raportowaniu.

Jeżeli promotor nie został zwolniony z tajemnicy zawodowej i udostępnił lub wdrożył schemat podatkowy inny niż standaryzowany, to powinien w tym samym terminie poinformować korzystającego o obowiązku zaraportowania przez niego schematu podatkowego, przekazując mu niezbędne dane do zaraportowania. Ponadto promotor powinien w tym samym terminie poinformować Szefa Krajowej Administracji Skarbowej (MDR-2) tylko o fakcie udostępnienia lub wdrożenia uzgodnienia korzystającemu (bez ujawniania jego danych). W tym przypadku obowiązek dalszego zaraportowania schematu podatkowego będzie ciążył na korzystającym.

Natomiast w sytuacji, w której promotor nie został zwolniony z tajemnicy zawodowej i udostępnił lub wdrożył schemat podatkowy standaryzowany, to powinien on ww. terminie zaraportować schemat podatkowy do Szefa Krajowej Administracji Skarbowej z wykorzystaniem formularza MDR-1, jednakże bez podania informacji o korzystającym. W tym samym czasie powinien także poinformować korzystającego o fakcie zaraportowania takiego schematu podatkowego poprzez podanie numeru schematu podatkowego (NSP), a jeżeli go nie posiada, to poprzez podanie informacji o schemacie podatkowym, które podlegają raportowaniu.

W przypadku schematów podatkowych standaryzowanych na promotorze ciąży

jeszcze obowiązki związane z raportowaniem kwartalnym (MDR-4).

Jeżeli promotor nie zaraportował schematu podatkowego (pomimo ciążyącego na nim obowiązku) lub korzystający nie zwolnił promotora z prawnie chronionej tajemnicy zawodowej, a schemat podatkowy jest tzw. schematem na zamówienie, to na korzystającym będzie ciążył obowiązek zaraportowania takiego schematu¹³.

Również i w tym przypadku, korzystający ma 30 dni od:

- 1) dnia następnego po udostępnieniu schematu podatkowego;
- 2) następnego dnia po przygotowaniu do wdrożenia schematu podatkowego lub
- 3) dnia dokonania pierwszej czynności związanej z wdrożeniem schematu podatkowego,

w zależności od tego, które z tych zdarzeń wystąpi jako pierwsze, na jego zaraportowanie do Szefa Krajowej Administracji Skarbowej z wykorzystaniem formularza MDR-1. W tym jednak przypadku zachowanie wyznaczonego terminu może być trudne, bowiem promotor również ma 30 dni na przekazanie informacji o schemacie do zaraportowania przez korzystającego albo o numerze NSP, a jeżeli go nie posiada, to o danych dotyczących schematu podatkowego. Korzystający powinien wtedy zaraportować schemat nieznacznie po upływie tego terminu.

Na korzystającym ciąży obowiązek zaraportowania uzyskiwania korzyści

podatkowych w związku z wdrożeniem schematu podatkowego na formularzu MDR-3. Należy to zrobić za okres, w którym wdrożyło się schemat w terminie złożenia deklaracji podatkowej, np. wraz z CIT-8 po zakończeniu roku albo wraz z VAT-7 po zakończeniu miesiąca.

Wspomagający będzie musiał zaraportować schemat podatkowy w sytuacji, w której schemat ten nie będzie zaraportowany przez promotora lub korzystającego, a wspomagający wie, lub powinien być wiedzieć, że schemat podlega obowiązkowi zaraportowania¹⁴.

Wspomagający powinien – zgodnie ze swoimi kwalifikacjami – ocenić, czy przekazane mu do realizacji uzgodnienie stanowi schemat podatkowy (np. notariusz podczas sporządzenia jakiejś umowy, księgowy przy księgowaniu dokonanych czynności w ramach wdrożenia uzgodnienia). Jeżeli po weźmie wątpliwość, to w ciągu 5 dni od dnia powzięcia wątpliwości powinien wystosować pismo do promotora lub korzystającego w celu uzyskania oświadczenia o niewystąpieniu schematu podatkowego. O wystąpieniu wątpliwości w zakresie wystąpienia schematu podatkowego wspomagający powinien również powiadomić Szefa Krajowej Administracji Skarbowej z wykorzystaniem formularza MDR-2.

Jeżeli wspomagający uzna, że schemat podatkowy podlega obowiązkowi zaraportowania, to powinien on to uczynić w terminie 30 dni po dniu, w którym

wspomagający udzielił bezpośrednio lub za pośrednictwem innych osób, wsparcia, pomocy lub porad dotyczących czynności związanych ze schematem podatkowym. Wspomagający raportuje schemat do Szefa Krajowej Administracji Skarbowej z wykorzystaniem formularza MDR-1. W sytuacji kiedy wspomagający jest zobowiązany do zachowania prawnie chronionej tajemnicy zawodowej i nie został z niej zwolniony, a obowiązkowi raportowania podlega schemat podatkowy inny niż standaryzowany, to jest on obowiązany do przekazania informacji o schemacie do zaraportowania korzystającemu w tym samym terminie oraz do złożenia informacji do Szefa Krajowej Administracji Skarbowej na formularzu MDR-2.

„Duży” promotor z procedurą wewnętrzną

Promotor lub podmiot, który zatrudnia promotora albo faktycznie wypłaca mu wynagrodzenie, którego przychody lub koszty uzyskania przychodów, ustalone zgodnie z przepisami o rachunkowości (ustalone na podstawie ksiąg rachunkowych), w poprzednim roku przekroczyły kwotę 8 000 000,00 zł, powinien mieć również dokument wewnętrzny, tzw. procedurę wewnętrzną¹⁵.

Oznacza to, że promotor będzie musiał posiadać procedurę wewnętrzną przy spełnieniu progu przychodowo-kosztowego. A co w przypadku zatrudnienia promotora lub faktycznego wypłacania mu wynagrodzenia? W objaśnieniach podatkowych minister finansów zawęził to grono, wskazując, że chodzi o takie podmioty, które działają w charakterze promotora w stosunku do innych podmiotów. Przykładowo należy wskazać, że będzie to na przykład spółka matka, która zatrudnia promotora i odsprzedaje schemat podatkowy spółkom córkom. W takiej sytuacji spółka matka będzie również musiała posiadać procedurę wewnętrzną.

Procedura wewnętrzna ma na celu przeciwdziałanie niewywiązywaniu się z obowiązku przekazywania informacji o schematach podatkowych przez podmiot obowiązany do posiadania takiej procedury wewnętrznej.

Biała lista

W objaśnieniach minister finansów wskazał szereg czynności świadczonych przez promotorów, które nie podlegają obowiązkowi raportowania. Zalicza się do nich:

- 1) przygotowanie i pomoc w przygotowaniu kalkulacji podatkowych, deklaracji, informacji i zeznań podatkowych;
- 2) przechowywanie i pomoc w przygotowywaniu dokumentacji oraz wniosków o udzielenie pozwoleń lub zezwoleń;
- 3) przeglądy dotyczące rozliczeń podatkowych;
- 4) przygotowywanie i pomoc w przygotowywaniu dokumentacji podatkowej cen transferowych;
- 5) opinie i komentarze podatkowe – w zakresie skutków podatkowych, w których doradca informuje klienta o konsekwencjach podatkowych oraz ryzykach wynikających z istniejących interpretacji indywidualnych i orzecznictwa, dotyczących już przeprowadzonych przez klienta transakcji lub zdarzeń gospodarczych (stany przeszłe i zamknięte);
- 6) udzielanie porad i wsparcia w zakresie wprowadzenia przez podatników procedur mających zapewnić zgodność rozliczeń podatkowych z obowiązującymi przepisami i praktyką;
- 7) udzielanie porad i wsparcia w zakresie odzyskania nadpłaconych podatków;
- 8) szkolenia dotyczące obowiązujących przepisów prawa podatkowego lub planowanych zmian w przepisach (charakter informacyjny);
- 9) usługi bieżącego doradztwa podatkowego;
- 10) wsparcie i reprezentowanie klienta przed organami administracji publicznej i sądami;
- 11) wsparcie lub przygotowanie oświadczeń dla celów podatkowych.

Surowe kary

Za niewykonanie obowiązków przewidzianych w Ordynacji podatkowej w zakresie raportowania schematów podatkowych lub wykonanie ich z opóźnieniem, prawodawca przewidział surowe kary. Wprowadzono przepisy do Kodeksu karnego skarbowego, zgodnie

z którymi możliwe jest nałożenie kary grzywny nawet do 720 stawek dziennych, co w 2019 r. daje kwotę przekraczającą 21 600 000,00 złotych.

Podsumowanie

Polski prawodawca, implementując do polskiego porządku prawnego przepisy dotyczące obowiązku raportowania schematów podatkowych, rozszerzył ten obowiązek również o niektóre transakcje krajowe. Przepisy nie są jasne i budzą dużo wątpliwości, a niemalże przy każdym uzgodnieniu podatkowym pojawia się pytanie: raportować czy nie raportować? Odpowiedź na to pytanie nie jest prosta, a ocena występowania cech schematu podatkowego wymaga dużej wiedzy i doświadczenia promotora, korzystającego oraz wspomagającego.

Marta Chorzępa-Starosta

prawnik

Kancelaria DSK Depa Szmit Kuźmiak
Jackowski, Radcowie Prawni,
Adwokaci i Doradcy Podatkowi sp.p.

- 1 Ustawa nowelizująca z dnia 23 października 2018 r. o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych, ustawy – Ordynacja podatkowa oraz niektórych innych, dalej także: Ordynacja podatkowa (Dz.U. z 2018 r. poz. 2193).
- 2 Dyrektywa Rady (UE) 2018/822 z dnia 25 maja 2018 r. zmieniającej dyrektywę 2011/16/UE w zakresie obowiązkowej automatycznej wymiany informacji w dziedzinie opodatkowania w odniesieniu do podlegających zgłoszeniu uzgodnień transgranicznych (Dz.Urz.UE L 139/1).
- 3 Objaśnienia podatkowe z dnia 31 stycznia 2019 r. Informacje o schematach podatkowych (MDR), dostępne online pod adresem: <https://www.podatki.gov.pl/media/4417/obja%C5%9Bnienia-podatkowe-mdr-z-dnia-31-01-2019.pdf>. Zapoznanie się z objaśnieniami podatkowymi w tym zakresie jest konieczne. Objasnienia w wielu miejscach zmieniają zakres zastosowania przepisów o MDR.
- 4 Art. 86a § 1 pkt 16 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (t.j. Dz.U. z 2019 r. poz. 900); dalej: Ordynacja podatkowa.
- 5 Art. 86a § 1 pkt 10 Ordynacji podatkowej.
- 6 Zgodnie z art. 86a § 3 Ordynacji podatkowej.
- 7 Art. 86a § 4 Ordynacji podatkowej.
- 8 Weryfikator występowania schematu podatkowego podlegającego obowiązkowi raportowania: <https://www.podatki.gov.pl/media/4417/obja%C5%9Bnienia-podatkowe-mdr-z-dnia-31-01-2019.pdf>, s. 18.
- 9 Art. 86a § 1 pkt 8 Ordynacji podatkowej.
- 10 Art. 86a § 1 pkt 3 Ordynacji podatkowej.
- 11 Art. 86a § 1 pkt 18 Ordynacji podatkowej.
- 12 Art. 86b Ordynacji podatkowej.
- 13 Art. 86c Ordynacji podatkowej.
- 14 Art. 86d Ordynacji podatkowej.
- 15 Art. 86l Ordynacji podatkowej.

Aktualności

Misja handlowa dla firm technologicznych podczas BPI France Inno Generation 2019, 9-11 października 2019 r. (Francja)

Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości zaprasza firmy technologiczne, oferujące innowacyjne rozwiązania i produkty, do wzięcia udziału w misji handlowej we Francji, która odbędzie się podczas BPI France Inno Generation 2019.

Wydarzenie jest organizowane we współpracy z publicznym bankiem inwestycyjnym BPI France, największą instytucją we Francji świadczącą kompleksowe usługi w zakresie wsparcia francuskich przedsiębiorców w nawiązaniu współpracy międzynarodowej.

Cel wydarzenia

Celem misji jest wsparcie wyselekcjonowanych firm technologicznych z Polski w ekspansji na rynek francuski – pozyskanie nowych kontaktów, zapoznanie się z najnowszymi trendami oraz wymiana doświadczeń.

Program wydarzenia

W programie misji przewidziany jest między innymi:

- udział w BPI France Inno Generation 2019 (polskie stoisko),
- udział w zaaranżowanych wcześniej indywidualnych spotkaniach z wybranymi firmami i instytucjami z Francji i innych krajów,
- wizyta w Ambasadzie RP w Paryżu, połączona z częścią networkingową.

Więcej informacji na temat Inno Generation 2019 znajdą Państwo na stronie internetowej wydarzenia.

Uczestnictwo w wydarzeniach, w tym korzystanie z powierzchni ekspozycyjnej na polskim stoisku podczas Inno Generation, jest nieodpłatne. Koszty związane z przelotem i zakwaterowaniem na miejscu uczestnicy misji pokrywają we własnym zakresie.

Kontakt:

Agnieszka Promianowska
e-mail: agnieszka_promianowska@parp.gov.pl

Giełda kooperacyjna podczas Meet in Italy for Life Science, 16-18 października 2019 r., Triest (Włochy).

Ośrodek Enterprise Europe Network przy Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości zaprasza przedstawicieli firm, ośrodków badawczych, startupów i inwestorów działających w szeroko rozumianej branży Life Science (aplikacje wykorzystywane w sektorze medycznym, biologia i technologia, urządzenia medyczne, *welfare technologies*, farmaceutyki i nutraceutyki itd.) do wzięcia udziału w giełdzie kooperacyjnej, która odbędzie się podczas międzynarodowej konferencji Meet in Italy for Life Science.

Jak działa giełda kooperacyjna?

- Uczestnicy w formularzu rejestracyjnym dostępnym na stronie wydarzenia określają profil swojej działalności oraz rodzaj współpracy, którą chcieliby nawiązać.
- Dane zarejestrowanych firm są zamieszczane w katalogu online.
- Z katalogu online zarejestrowani uczestnicy dokonują wyboru firm, z którymi chcieliby spotkać się podczas giełdy.

Oferta PARP

Firmom zainteresowanym uczestnictwem w wydarzeniu zapewniamy:

- wpis do katalogu uczestników giełdy kooperacyjnej,
- indywidualny harmonogram spotkań,
- pomoc przy rejestracji oraz podczas trwania giełdy.

Uczestnicy pokrywają koszty transportu i zakwaterowania we własnym zakresie.

Oficjalnym językiem spotkań będzie angielski.

Kontakt

Agnieszka Promianowska
e-mail: agnieszka_promianowska@parp.gov.pl

Giełda kooperacyjna podczas targów HORECA/GASTROFOOD/ENOEXPO 2019, 20-21 listopada 2019 r., Kraków

Ośrodek Enterprise Europe Network przy Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości zaprasza do wzięcia udziału w giełdzie kooperacyjnej, która będzie miała miejsce przy okazji Międzynarodowych Targów HORECA/GASTROFOOD/ENOEXPO. Wydarzenie odbędzie się równoległe z Międzynarodowymi Targami Wina w Krakowie ENOEXPO.

Dla kogo?

Wydarzenie skierowane jest do firm działających w branży spożywczej oraz hotelarskiej, oferujących w szczególności:

- wyposażenie hoteli, pensjonatów, obiektów wypoczynkowych;
- wyposażenie i sprzęt dla restauracji, barów, pizzerii, kawiarni, cukierni i innych punktów gastronomicznych;
- produkty spożywcze i napoje, w tym wino, kawę i herbatę.

Giełda kooperacyjna to bilateralne, uprzednio zaaranżowane 30-minutowe spotkania B2B pomiędzy przedstawicielami firm z różnych krajów działających w tej samej branży i zainteresowanych nawiązaniem współpracy z zagranicznymi partnerami.

Udział w giełdzie kooperacyjnej jest nieodpłatny. Uczestnicy pokrywają koszty transportu i zakwaterowania we własnym zakresie.

Kontakt:

Agnieszka Promianowska
e-mail: agnieszka_promianowska@parp.gov.pl

Oferty współpracy

Austria

Austriacki wytwórca dóbr konsumpcyjnych poszukuje partnera przemysłowego do wdrożenia automatycznego systemu segregowania wyrobów na linii produkcyjnej. Rozwiązanie zaproponowane przez potencjalnego partnera powinno skutecznie segregować przedmioty o różnych kształtach i średnicy od 3 mm do 14 mm. Produkty powinny być wyjęte z pojemników i poukładane na tacy na podstawie danych dostarczonych przez system komputerowy. Numer referencyjny TRAT20190401001

Dania

Duński projektant poszukuje producenta ocynkowanych galwanicznie wsporników stalowych, na których będą montowane domowe moduły (frakcje) służące selektywnej zbiórce śmieci. Oczekiwana cena za pojedynczy wspornik nie może przekraczać 2,2 EUR. Projektant udostępni potencjalnemu partnerowi rysunki techniczne pozwalające zapoznać się ze szczegółami zamówienia. Firma jest zainteresowana zawarciem umowy produkcyjnej. Numer referencyjny BRDK20190529001

Francja

Francuskie MŚP poszukuje dostawcy modułu sterującego i ładowarki do silnika elektrycznego do zastosowań lotniczych. Moduł sterujący ma za zadanie regulować skok śmigła oraz obroty silnika w zależności od prędkości samolotu i wysokości. Ładowarka ma służyć do rekuperacji energii z silnika o mocy 120 kW pod napięciem 500 V do 1000 V. Masa zestawu musi być niższa niż 5 kg. Firma jest otwarta na współpracę przy dostosowaniu modułu i ładowarki do certyfikacji ASTM F-2840. Roczna wielkość zamówień to 250–1000 sztuk. Numer referencyjny TRFR20181010001

Francuski dystrybutor szklanych produktów wykorzystywanych jako pojemniki na stałe i płynne produkty spożywcze poszukuje nowych dostawców butelek i słoików z zakrętkami typu twist-off. Klientami firmy są głównie sprzedawcy miodów, dżemów i oliwy z oliwek, ale także podmioty z branży hotelarskiej i restauracyjnej. Przedsiębiorstwo jest zainteresowane zawarciem umowy dystrybucyjnej. Numer referencyjny BRFR20190613001

Izrael

Izraelski importer etykiet i naklejek poszukuje producentów papieru termicznego. Preferowana forma współpracy to joint venture lub umowa produkcyjna. Numer referencyjny BRIL20171214001

Niemcy

Niemiecka firma IT poszukuje partnera wyspecjalizowanego w tworzeniu oprogramowania na potrzeby zarządzania autonomicznymi pojazdami przewożącymi bagaże oraz innego rodzaju towary na lotniskach i na innych obiektach. Celem współpracy jest opracowanie innowacyjnego systemu pozwalającego na bezpieczne działanie pojazdów autonomicznych dzięki zastosowaniu zaawansowanych technologicznie czujników. Numer referencyjny TRDE20171023002

Niemiecka firma specjalizująca się w produkcji instalacji dla automatyki przemysłowej oraz urządzeń pomiarowych i kontrolnych poszukuje podwykonawców zajmujących się wytwarzaniem rozdzielnic elektrycznych znajdujących swoje zastosowanie w elektrowniach, stacjach i podstacjach transformatorowych, budynkach komercyjnych, jak również innych zakładach przemysłowych i fabrykach. Firma proponuje współpracę na podstawie umowy produkcyjnej. Numer referencyjny BRDE20190606001

Rumunia

Rumuński producent naturalnych kosmetyków (kremy, balsamy do ciała, sera, olejki nawilżające itd.) poszukuje dostawców szklanych, niezawierających metali ciężkich opakowań o pojemnościach od 20 do 120 ml. Potencjalny partner powinien przedstawić dokumentację techniczną zgodności produktów z aktualnymi wymogami prawnymi. Numer referencyjny BRRO20190607001

Rumuńska firma specjalizująca się w wytwarzaniu szerokiej gamy ceramiki domowej i dekoracyjnej poszukuje międzynarodowych partnerów biznesowych, którzy mogą dostarczyć surowce niezbędne do procesu produkcyjnego. Preferowana forma współpracy to umowa produkcyjna. Numer referencyjny BRRO20171215001

Szwecja

Szwedzki dystrybutor poszukuje dostawców produktów kosmetycznych służących m.in. pielęgnacji włosów i skóry oraz produktów papierowych (chusteczki higieniczne, chusteczki nawilżane, ręczniki itd.), którzy są zainteresowani wejściem na rynki skandynawskie. Przedsiębiorstwo oczekuje dostarczania wysokiej jakości produktów i terminowych dostaw. Firma jest zainteresowana zawarciem umowy handlowej lub dystrybucyjnej. Numer referencyjny BRSE20190625001

Wielka Brytania

Brytyjska firma transportowo-logistyczna poszukuje podwykonawców. Przedsiębiorstwo jest zainteresowane nawiązaniem współpracy z partnerami świadczącymi usługi transportowe (nie logistyczne) standardowych towarów, czyli produktów innych niż szybko psujące się, niebezpieczne czy mrożone. Potencjalny podwykonawca powinien dysponować flotą składającą się z 10–20 ciężarówek. Numer referencyjny BRUK20180903001

Więcej ofert współpracy zagranicznej znajdą Państwo w bazie POD na stronie:
www.een.org.pl (zakładka Oferty współpracy).

Akademia
PARP

Rusza nowa Akademia PARP

27 czerwca 2019 r. odbyła się premiera nowej odsłony Akademii PARP - internetowego portalu szkoleniowego Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości z bezpłatnymi kursami e-learningowymi dla małych i średnich firm.

Nowe kursy e-learningowe

Na portalu znalazły się nowe szkolenia e-learningowe przygotowane specjalnie z myślą o małych i średnich przedsiębiorcach, m.in:

- ✓ Jak założyć własną firmę?
- ✓ Finanse MŚP dla niefinansistów.
- ✓ Ochrona danych osobowych w MŚP (RODO).

Przydatne funkcjonalności

Do założenia konta wymagane są dane zawierające jedynie imię, nazwisko, adres e-mail oraz hasło użytkownika, a proces nauki w Akademii PARP nie kończy się wraz z zamknięciem okna kursu.

Wprowadziliśmy moduł umożliwiający ocenę kursu oraz napisanie o nim recenzji. O tematyce kolejnych e-szkoleń i funkcjonalnościach portalu zdecydują użytkownicy, którzy mają możliwość zgłaszania swoich pomysłów w ramach serwisu.

Zapraszamy do odwiedzenia nowego portalu na www.akademia.parp.gov.pl

